

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет української філології та журналістики
Кафедра української літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

української літератури

 доц. Демченко А.В.

«29» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФОЛЬКЛОР І ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА»

Спеціальність:

035 Філологія (Українська мова та література)

Факультет української філології та журналістики

2019/2020 н.р.

Робоча програма з дисципліни «Фольклор і дитяча література» для студентів спеціальності 035 Філологія (Українська мова та література),

Розробник: старша викладачка Галаган В. В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри української літератури

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Завідувачка кафедри української
літератури

(доц. Демченко А.В.)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4/4	Галузь знань 03 Гуманітарні науки 01 Освіта	Нормативна	
Змістових модулів – 2/2	Спеціальність 035 Філологія (Українська мова та література),	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120/120		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		22 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.;	4 год.
		Консультація	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		78 год.	110 год.
		Вид контролю:	
		залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5	Рівень вищої освіти: бакалавр		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 35 % / 65 %

для заочної форми навчання 8 % / 92 %

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Програма нормативної дисципліни спрямована на поглиблення знань, умінь і навичок студентів з фольклору і дитячої літератури

Мета навчальної дисципліни: дати ґрунтовні знання про особливості розвитку фольклору та специфіку його жанрів, зв'язок з художньою літературою, репрезентувати доробок відомих українських фольклористів; на основі творів української дитячої літератури розкрити закономірності й історію розвитку літератури для дітей, звернути увагу на критерії вибору творів для дитячого читання в шкільній програмі з української літератури; підкреслити важливість творів на тему історії, природи, національного відродження України, дружби, взаємоповаги та взаєморозуміння; донести до студентів кращі твори світової спадщини, без чого неможливе якісне, повноцінне засвоєння вітчизняного доробку дитячої літератури.

Завдання навчальної дисципліни:

теоретичні:

- вивчення зразків фольклорних жанрів та особливостей їх побутування на сучасному етапі;
- ознайомлення з фольклористичними працями М. Максимовича, І. Франка, Й. Лозинського, Ф. Колеси, М. Рильського;
- формувати в студентів уявлення про процес зародження, становлення й подальшого розвитку літератури для дітей;
- розкрити ідейно-художню своєрідність творчості найвидатніших представників літератури для дітей, ознайомити студентів зі змістом і поетикою їх провідних творів;
- зорієнтувати вивчення творів дитячої літератури у площину загальнолітературних, художньо-естетичних проблем;
- продовжувати формувати у студентів навички самостійної роботи, зокрема, умінь користуватися різними підручниками, посібниками, словниками та монографічними працями, інформаційними ресурсами;

практичні:

- формування навичок вільного володіння державною мовою, здатності дотримання норм літературної мови в процесі проведення практичних занять з дисципліни, формування вмінь контролю та корекції мовлення;
- вироблення в студентів навичок збирання та дослідження фольклору та аналізу фольклорних творів;
- вдосконалювати навички наукового аналізу художніх творів із залученням сучасних літературознавчих підходів, основ методології, теорії тексту та його інтерпретації;
- удосконалити вміння творчого виразного читання художніх творів напам'ять та виявляти авторську позицію і розгорнуто пояснювати й обговорювати внутрішній світ героя у єдності його світоглядних та ціннісних чинників.
- вироблення у студентів вміння, керуючись принципами історизму, сприймати життєві факти і події, зображені в художньому творі, дати їм об'єктивну ідейно-естетичну обґрунтовану оцінку з позицій загальнолюдських, морально-етичних цінностей

- сприяти формуванню вмінь використовувати набуті під час вивчення курсу знання для написання наукових студентських робіт;
- підготувати студентів до практичної роботи в школі.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими програмними компетентностями:

Загальнопредметні:

- Знання та розуміння предметної області, усвідомлення особливостей професійної діяльності.

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність формувати в учнів предметні компетентності.
- Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, культурного кругогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

- Здатність власною державницькою позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови, літератури, історії виховувати національно свідомих громадян України.

Програмні результати навчання:

- Знає провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою

- Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції та новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної культури.

- Розрізняє епохи (періоди), напрями, течії, жанри, стилі української літератури за їх сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства. Використовує гуманістичний потенціал української літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

- Навчається впродовж життя і вдосконалює з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин 4 кредити ECTS.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Вступ. Фольклор і дитяча література. Предмет і завдання курсу «Фольклор і дитяча література». Періодизація української усної народної творчості. Напрями та школи вітчизняної фольклористики. Визначення поняття «дитяча література». Предмет, головні завдання, зміст і особливості курсу. Періодизація історії дитячої літератури. Проблеми теорії, критики й бібліографії дитячої літератури. Місце курсу в професійній підготовці вчителя.

2. Календарно-обрядова творчість українського народу. Походження обрядової поезії, її жанрова специфіка. Календарно-обрядовий фольклор: трудові співанки, веснянки, колядки, шедрівки, купальські пісні та ігри. Найвідоміші збірки колядок, колядка у творчості українських письменників (Б.Лепкий, Ю.Шкрумеляк, А.Лотоцький, Б.І.Антонович, І.Малкович та ін.). Українські збирачі й дослідники дитячих фольклорних жанрів (Олена Пчілка, В.Милорадович, П.Чубинський, М.Гайдай, І.Гурич, Г.Колісниченко, Г.Дем'ян, Г.Довженко).

3.Родинно-обрядова творчість українців.

Родинна обрядовість як цілісна система драматично-словесного характеру. Весільний обряд як драма. Основні етапи весільного дійства. Похоронний обряд як етап життя родини. Голосіння. Ритуальні дії, пов'язані з закладенням та будівництвом нового дому та новосіллям.

4.Український героїчний епос. Жанрова специфіка билин. Цикл билин про Іллю Муромця, про Садка. Українські народні думи («Про козака Голоту», «Про Самійла кішку», «Маруся Богуславка»). Художня своєрідність дум та історичних пісень. Міфи Стародавньої Греції.

5.Українська балада та ліричні пісні. Походження і розвиток українських балад, їх тематика. Поетика балад. Ліричні пісні, їх жанрові особливості. Тематичне розмаїття. Пісні літературного походження.

6.Історична проза. Жанрова специфіка історичної прози. Художня природа української легенди, її класифікація. Тематичне розмаїття переказів. Поетика народних оповідань, бувальщин.

7.Пареміографія. Український казковий епос. Жанрові особливості та художня специфіка народних паремій. Казка, її місце у дитячій літературі, жанрові ознаки. Головні види казок: про тварин («Рукавичка», «Колобок», «Лисичка-сестричка і вовк-панібрат», «Котик і півник», «Коза-дереза», «Лисичка та журавель», «Пан Коцький», «Солом'яний бичок»; чарівні («Івасик-Телесик», «Котигорошко», «Царівна-жаба», «Кирило кожум'яка», «Летючий корабель», «Кривенька качечка»; соціально-побутові («Дідова дочка і бабина дочка», «Про дурня», «Солдат і смерть», «Два брати», «Мудра дівчина» та ін.). Найвідоміші українські казкарі (Р.Чмихало, Х.Провора, А.Грицуняк, С.Пуздрач та ін.). Жанр літературної казки у творчості українських класиків Марка Вовчка, Панаса Мирного, С.Руданського, Ю.Федьковича, І.Франка, Лесі Українки, М.Коцюбинського, П.Тичини, Н.Забіли, Григора Тютюнника, В.Симоненка, В.Близнеця та ін. Фантастичний світ казок В. Короліва-Старого «Потерчата», «Хуха-Моховинка»: авторське трактування «нечистої сили», добро і зло в казці Майстерність інтерпретації народної казки у літературах народів світу: О.Пушкін, К.Чуковський (російська); Г.К.Андерсен (датська); брати Грімм (німецька); Ш.Перро (французька); А.Ліндгрен (шведська); Л.Керолл (англійська); Дж.Родарі (італійська).

8. Дитячий фольклор. Характерні риси дитячого фольклору. Проблема класифікації його жанрів. Жанрова своєрідність колискових пісень, їх образи, символіка, художня мова. Забавлянки як функціональний комплекс жанрів дитячого фольклору. Заклички і примовки, їх зв'язок із замовляннями. Дитячі трансформовані варіанти календарної обрядовості. Художні особливості лічилок, дражнилок (прозивалок), скоромовок, мирилок. Мотиви і поетика дитячих пісень.

9. Біблія. Біблія як виняткова пам'ятка духовності людства, унікальна релігійна й художня книга, джерело вічних сюжетів у мистецтві. Структура Біблії. Біблія у дитячому читанні.

Адаптовані видання Біблії для дітей. Феномен біблійних мотивів як визначальний фактор становлення літератури для дітей (Псалтир, життя святих та інша церковна література). Природничо-наукова література пізнавального характеру («Шестидневник», «Фізіолог», «Пчела»). Біблійні мотиви в українській літературі (Г.Сковорода, Т.Шевченко, Леся Українка, Панас Мирний, І. Франко, П.Тичина, І. Багряний, Л.Костенко, І.Драч та ін.).

10. Дитяча література першої половини ХІХ ст. Витоки і джерела дитячої літератури на Україні (ХУ – ХУІІ ст.). Коло дитячого читання у ХУ – ХУІІ ст. (фрагменти літописів, «Повість минулих літ», «Повчання Володимира Мономаха дітям», «Слово о полку Ігоревім»). Навчальні книги, їх роль у зародженні дитячої літератури («Азбука» Івана Федорова (1574), граматики Лаврентія Зизанія (1596), Мелетія Смотрицького (1619), В.Бурцова (1634) та ін.; «Букварь южнорусский» Т. Шевченка (1861); букварі П.Куліша, К.Шейковського, М.Гатцука, та ін.).

Дитяча література у період становлення нової української літератури. Маркіян Шашкевич «Читанка для діточок в народних училищах руських» (1836). Олександр Духнович і початок дитячої літератури на Закарпатті: «Книжица читальная для начинающих» (1847), підручники, вірш «Про шкільні радості», «Загадки» і «Логогрифи».

Роль Т.Шевченка (1814 – 1861) у розвитку української дитячої літератури ХІХ століття. Змалювання картин знедоленого дитинства у віршах «І золотої, й дорогої...», «Мені тринадцятий минало», «І виріс я на чужині», «Ми вкупочці колись росли», «Буває в неволі іноді згадаю», «Дівча любе чорнобриве», «На Великдень, на соломі...», «А.О.Козачковському» та ін. Елементи автобіографізму у поезіях, їх психологічний реалізм.

Мати і дитина – один із провідних мотивів Шевченкового слова («Катерина», «Наймичка», «Сон», «На панщині пшеницю жала...», «І Архімед, і Галілей», «І досі сниться: під горою...»).

Майстерність Шевченка-прозаїка у розкритті дитячого й підліткового характеру («Княгиня», «Художник», «Близнець»). Погляди Т.Шевченка на освіту і виховання дітей, укладення та видання ним «Букваря южнорусского» (Петербург, 1861).

Пейзажна лірика Т.Шевченка у вихованні художньо-естетичного смаку дітей, любові до рідного краю, навколишнього світу («Реве та стогне Дніпр широкий», «По діброві вітер вие», «...Світає, край неба палає...», «Зоре моя вечірняя», «Тече вода з-під явора», «Ой діброво - темний гаю!», «Садок вишневий коло хати», «Зацвіла в долині...», «І досі сниться: під горою»).

Образ Т.Шевченка в історико-біографічних творах для дітей та юнацтва («У бур'янах» С.Васильченка, «Тарасові шляхи», «Маленьким про великого Тараса» О. Іваненко, «Козачок» В.Бичка, «Тарасові птиці» В.Скомаровського, «Тарас у дяка» І.Блажкевич та ін.).

11. Дитяча тема у творчості письменників середини - другої половини ХІХ ст. Піднесення загальноукраїнської культурно-просвітницької роботи. Поява видань для дітей: букварі, читанки, збірки творів (Ю.Федькович, С.Руданський), розвиток періодики («Ластівка», «Наша хата», студентський альманах «Веселка», «Бібліотечка для молоді» (Чернівці), «Подснежник», «Дзвінок»).

Казки і повісті для дітей Марко Вовчок (1833 – 1907) («Дев'ять братів і десята сестриця Галя», «Невільниця», «Кармелюк», «Маруся», «Ведмідь», «Королева Я», «Игрушечка»). Материнська доля у повістях «Горпина», «Два сина», «Козачка» та ін. Переклади письменниці дитячих творів Г.-К.Андерсена, Ж.Верна, Жорж Санд, В.Гюго, Дж.Грінвуда, науково-популярних книг Д.Брема «Життя тварин», Ч.Дарвіна «Походження людини». Образ Марка Вовчка в біографічній літературі (роман «Марія» О.Іваненко).

Педагогічна й громадська діяльність Леоніда Глібова (1827 – 1893). Часопис «Дзвінок» (Львів, 1890 – 1914). Жанрова палітра письменника (байки («Вовк та ягня», «Щука», «Коник-стрибунець», «Лисиця-жалібниця»), загадки, відгадки, пісеньки,

акровірші) у призмі літератури для дітей. Лірика Л.Глібова, її художньо-естетичне значення («Веснянка», «Зимня пісенька», «Квіткове весілля», «Журба»).

Літературна загадка Глібова як жанровий феномен дитячої літератури. Акровірші митця, майстерність у створенні образу дідуса-оповідача Кенира («Котилася тарілочка», «Раз уночі я в ліс ходив...»), «Була собі бабуся Гася», «Бачить - не бачить» та ін.).

Огляд творів Ю.Федьковича (Буквар, віршів «Дитина», «Сироти», «Вороний», «До школи», «Учіться», байок й сміховинок «Горда качечка», «Ведмідь на пасіці», «По щирості», казок «Чортівська бочка», «Бідолашка»), І.Манжури («Казки та приказки...»), поеми-казки «Трьомсин-Богатир», «Іван Голик», Я.Щоголева («Зимовий ранок», «В діброві», «Степ», «Осінь», «Травень», «Літній ранок»), Панаса Мирного («Як ведеться, так і живеться», «Казка про правду і кривду», «Морозенко», «Пригода з «Кобзарем, популярних у дитячому та юнацькому читанні.

12. Іван Франко як критик, теоретик та дитячий письменник (1856 – 1916). Початок теорії дитячої літератури. І.Франко. Журнал «Дзвінок» і початок інтересу письменника до проблем дитячої літератури (1890). Дитяча доля в оповіданнях «Малий Мирон», «Олівець», «Грицева шкільна наука», «У кузні». Автобіографізм оповідань. Прозорий соціально-побутовий план оповідань «Красне писання», «Олівець», «Отець гуморист». Майстерність Франка-прозаїка: тематична глибина малої прози письменника, особливості сюжетотворення, національний колорит і психологізм характерів, типізація образів, критична спрямованість творів.

Збірка «Коли ще звірі говорили» (1899). («Абу-Касимові капці», «Коваль Бассім», а також «Фарбований лис» і «Лис Микита» й популярний європейський сюжет про лиса), композиційні й сюжетні особливості творів.

Іван Франко – теоретик і критик дитячої літератури «Женщина-мати» (1876), розділ «Лектура для дітей» зі списком рекомендованих для дитячого читання творів. Теоретичне обґрунтування жанру казки у післямові до збірки «Коли ще звірі говорили», «Байка про байку» (1899). Огляди і рецензії на дитячі книжки у «Киевской старине», «Літературно-науковому віснику».

13. Світ дитини у творах письменників кінця XIX – початку XX ст.

Рання творчість М.Коцюбинського (вірш «Наша хатка» (1890), віршована казка «Завидющий брат» (1892).

Проза для молодшого віку («Про двох цапків», «Дві кізочки», «Десять робітників», «Івасик та Тарасик», «Чого вони раділи?»), віршована казочка «Завидющий брат» (у сучасних виданнях «Брати-місяці»), фольклорні джерела творів, їх образна яскравість, пізнавально-естетичний момент

Оповідання «Харитя», «Ялинка», «Маленький грішник», «Подарунок на іменини». Проблема адресата творів, посилення реалістичних мотивів, глибокий психологізм, жанрова досконалість. Педагогічна діяльність письменника.

Літературно-громадська робота Олени Пчілки (Ольги Петрівни Косач-Драгоманової, 1849 – 1930) (альманахи «Рада», «Перший вінок», журнал «Рідний край» і його додаток у 1903—1914 рр. з перервою, «Молода Україна» – щомісячний журнал для дітей).

Просвітницько-виховна робота О.П.Драгоманової-Косач за радянських часів: організація дитячих комісій, аматорського дитячого театру, академічна робота. Сталінські переслідування О.П. Косач.

Олена Пчілка – дитяча письменниця. Неповторний світ дитинства в поезіях «До діточок», «Діточкам», «Пісенька». Яскравість й оптимізм, майстерне проникнення у психологію дитячого світосприйняття у віршах «Зимовий вечір», «З гринджолятами», «Новину сьогодні зранку...», «Весняні квіти». Витончене поєднання пейзажних і дитячо-ігрових мотивів. Громадянсько-виховне навантаження поезій «Не ховайся, місяченьку!» і «Пісні минулого». Морально-етичне у вірші «Зайчатко і хлоп'ятко». Розвиток Оленою

Пчілкою жанру літературної казки («Увінчаний олівець», «Сосонка», «Малий музика Моцарт» та ін.).

Байки («Котова наука», «Гнідко та Сірко» та ін.). Фольклорні записи Олени Пчілки. Обробка народних казок. Визначний внесок письменниці в дослідження та впорядкування ігрових жанрів дитячого фольклору (сміховинки, ігри, спотиканки, загадки, відгадки, прислів'я, приказки). Премія імені Олени Пчілки – премія “Веселки”

Леся Українка (1871 – 1913) «Дзвінковий» цикл поезії «В дитячому крузі» (1884-1891). Художня майстерність ліричних мініатюр «На зеленому горбочку», «Вишеньки», «Літо краснее минуло», «Мамо, іде вже зима», «Колискова», «Тішся, дитино, поки ще маленька», «Тиша морська», «Місяць ясененький». Пейзажна різнобарвність і соціальна заостреність поезій, близькість їх до народнопісенних тембрів. Збирання і видання творів усної народної творчості для дітей. Збірка «Дитячі ігри, пісні і казки» (К., 1903). Педагогічні погляди поетеси.

Казки у прозі «Метелик», «Біда навчить», «Лелія», фольклорно-казкова основа та сюжетна самобутність творів. Казки для старшого дитячого віку «Давня казка», «Роберт Брюс, король шотландський», «Казка про Оха-чудотвора». Естетичні й виховні моменти творів.

Класична поетична спадщина Лесі Українки у дитячому читанні. Теоретичні міркування про дитячу літературу в епістолярній спадщині Лесі Українки. Біографії Лесі Українки, створені для дітей та юнацтва («Дочка Прометея» М.Олійника, «Леся Українка» Л.Костенко, книга «Співачка досвітніх вогнів – 1971»). Літературна премія імені Лесі Українки.

Борис Грінченко (1863 – 1910). Оповідання на шкільну тему «Екзамен», «Сама, зовсім сама», «Сестриця Галя», «Ксеня», «Дзвоник», «Украла». Драматично-виховна напруженість сюжету. Образ вчителя в оповіданнях Б.Грінченка. Тема самопожертви в оповіданні «Олеся». Ідея патріотизму у творі.

Подружжя Бориса Грінченка й Марії Загірної, їх роль в утвердженні дитячої літератури. Випуск класичної літератури, наукових робіт, «Української граматики», «Каталогу книжок для народного читання», бібліотеки для дітей «Молодість». Педагогічні погляди Б.Грінченка («На безпросвітній путі. Про українську школу»).

Драматичні новели з життя дітей Василя Стефаника (1871 – 1936) («Новина», «Кленові листки», «Діточа пригода», «Катруся»), Марка Черемшини («Карби», «Чічка», «Злодія зловили»), Архипа Тесленка («Школяр»).

Лірика Олександра Олеся (Олександр Іванович Кандиба) (1878 – 1944) у дитячій літературі. Художньо-естетична вишуканість пейзажних мініатюр поета («Все навколо зелене», «Ліс восени», «Степ», «Ялинка» та ін.). Драматичні обробки казок Олександра Олеся («Солом'яний бичок», «Івасик Телесик», «Микита Кожум'яка» та ін.). фольклорне й авторське начало. Тема історії рідного краю в поезіях “Печенізька облога Києва”, “Війна з татарами”, “Ярослав Осмомисл”, в поемі “Княжа Україна”. Переклади казок В.Гауфа, “Пісні про Гайавату” Г.Лонгфелло. Зв'язок творчості письменника з педагогічною діяльністю.

Творчість Степана Васильченка (1879-1932). Проблемно-художнє наповнення оповідань про дітей, учителів дореволюційних років («Циганка», «Дош», «Оксана», «Роман», «Басурман», «Дома» та ін.). Цикл для молодших «Школярі», «Крилаті слова».

Оповідання «Приблуда» й повісті «Олив'яний перстень». Проблема колективу й особистості у творах. Оптимістичне, романтичне й реалістичне у С.Васильченка.

Погляди С.Васильченка на дитячу літературу («Лист», «До редакції «Пролетарська правда» та ін.).

14. Світова література у дитячому читанні. «Гаргантюа і Пантагрюель»Ф.Рабле і «Дон-Кіхот»М.Сервантеса як літературні пам'ятки епохи Відродження, котрі із значним скороченням перейшли в дитяче читання. «Світ чуттєвих речей у малюнках»(1658) чеського педагога Яна-Амоса Коменського і «Казки»(1697)французького письменника Шарля Перро – дві цінні книги сімнадцятого століття, що вплинули на розвиток світової дитячої літератури. «Робінзон Крузо» Д. Дефо, «Подорожі Гуллівера» Д. Свіфта і

«Пригоди барона Мюнхаузена» Р.Е. Распе – високохудожні твори для дорослих вісімнадцятому столітті, що перейшли в дитяче читання. Дев'ятнадцяте століття – період інтенсивного розвитку художньої літератури для дітей, Огляд збірки народних казок для дітей німецьких філологів братів Грімм (1812), збірки «Серапіонові брати» зі вставною казкою «Лускунчик і мишачий король» (1819-1821) Амадея Гофмана, казок Вільгельма Гауфа «Про каліфа-лелеку», «Маленький Мук», «Карлик Ніс», збірок казок Ганса-Крістіана Андерсена (1835). Розвиток жанру роману. «Звіробій», «Слідопит», «Останній із могікан» американського письменника-романтика Ф.Купера. Роман «Хатина дядька Тома» Гарріет Бічер-Стоу – вагомий внесок письменниці у розвиток аболіціоністського руху. Ж. Верн як засновник жанру наукової фантастики. Своєрідність композиції, система образів персонажів романів «П'ятнадцятирічний капітан», «Діти капітана Гранта», «Таємничий острів», Повісті «Пригоди Тома Сойера», «Пригоди Гекльберрі Фінна», «Принц і жебрак» М. Твена як золотий фонд світової дитячої літератури. Л.Керолл, «Аліса у країні чудес», Поетичний струмінь Р. Кіплінг «Мауглі», «Рікі-Тікі-Таві».

Література ХХ ст. у дитячому читанні (Антуан де Сент-Екзюпері, «Маленький принц», Астрід Ліндгрєн, «Пепі Довга панчоха» й «Малюк і Карлсон, який живе на даху», Джанні Родарі «Пригоди Чиполіно», Е. Берроуз, «Тарзан»).

15. Жанрово-тематична палітра літератури для дітей та юнацтва ХХ століття.

Періодизація української дитячої літератури новітнього періоду. I-й період – 1917 – 1934 рр. – період становлення і утвердження української дитячої літератури ХХ століття. II-й період – 1935 – 1956 рр. III-й період – 1957 – 1990 рр. – періоди розвитку української дитячої літератури. IV-й період – з 1990 року – розвиток української дитячої літератури на сучасному етапі.

Дитяча література 20-30-тих років ХХ ст. Проблема партійного й урядового керівництва дитячою літературою: організація й фінансування випуску дитячих книжок, періодики для дітей і юнацтва («Северное сияние», 1919-1920; «Червоні квіти», 1923, з 1931– «Піонерія»; «Більшовиченя», 1925; «Жовтень», 1928-1941, з 1945 – «Барвінок», “На зміну” 1925; з 1945 року – «Зірка», «Молодий пролетарій», «Червоний юнак» та інші); створення спеціалізованих видавництв («Детгиз», 1933, Москва; «Дитвидав», нині «Веселка», 1934, Київ), з одного боку, та ідеологічний диктат, заперечення духовних цінностей минулого, з іншого. Популярні дитячі видання на Західній Україні: альманах «Світ дитини» (1920-1939), журнали «Дзвіночок» (1931 -1939), «Малі друзі» (1937-1944).

I з'їзд письменників СРСР (1934): доповідь С.Маршака “Про велику література для малих”; I з'їзд письменників УРСР: Промова Н.Забіли на з'їзді про завдання української дитячої літератури. Прихід в дитячу літературу А.Головка, П.Панча, П.Тичини, М.Рильського, В.Сосюри, А.Малишка, О.Вишині, О.Копиленка, Ю.Смолича, В.Бичка, О.Донченка, Н.Забіли, І.Неходи, О.Іваненко, М.Трублаїні та інших

Розвиток поезії для дітей (вірші П.Тичини, М.Рильського, В.Сосюри, М.Терещенка, Н.Забіли та ін.). Пейзажна лірика П.Тичини «А я у гай ходила», «Хор лісових дзвіночків», «Гаї шумлять», «Добрідень тобі, Україно моя», «Стану я, гляну я» та ін.). Фольклорна основа казок П.Тичини. «Івасик-Телесик», «Дударик».

Тема дитинства у поезіях М.Рильського: «Веснянка», «Травнева пісня», «Білі мухи», «Річка» та ін. Майстерність перекладів.

Тема боротьби з дитячою безпритульністю, становлення нової педагогіки, життя дітей у дитбудинках у повісті «Вуркагани» І.Микитенка. Твори для молодшого читача (Н.Забіла «Ясоччина книжка»).

Повернення до літературного процесу творів Володимира Винниченка: збірка «Наместо», оповідання «Кумедія з Костем», «Федько-халамидник».

Проза Бориса Антоненка-Давидовича: повість „Слово матері”: засудження автором національного нігілізму, бездуховності (Зіна, сім'я Кузьмініх-Караваєвих); роль почуття роду у формуванні особистості (Іван Сметана, Афоня); художні особливості: роль епіграфа, своєрідність композиції, засоби комічного, значення прізвища Кузьміні-

Караваєви. Оповідання «Золотий кораблик»: символізм назви, образ хлопчика, роль картин природи. Оповідання «Не святі горшки ліплять»: образ Степана Васильовича (Степана Васильченка), символізм назви, виховне значення. «Образи», «Ялинка з хлопущками».

Вагомий внесок письменників Західної України у розвиток української дитячої літератури. Антін Лотоцький – один із засновників видавництва «Світ дитини», (Львів, 1919) й однойменного часопису, вірші. Збірка історичних оповідань «Княжа слава», книжка «Історія України для дітей».

Вірші, пісеньки, загадки Марійки Підгірянки – зразки високохудожньої літератури для дітей («Діти й ластівка», «Місяць і зірки», «Колискова», «Грай, бджілко!» та ін.).

Богдан Лепкий. Казки і вірші для дітей («Казки мого життя», «Батько й мати», «Рідна стріха», «Рідні», вірші про Т.Шевченка «Тарас Шевченко» й «Шевченкова верба» та ін.).

Богдан-Ігор Антонич – поет-новатор європейського рівня. Особливості поетики, оригінальна художня система віршів «Весна», «Зелений яшень, серп і коні», «Назустріч» та ін.).

Література для дітей і юнацтва повоєнних років (40-50-ті й 60-80-ті рр.).

Демократизація літературної атмосфери наприкінці 60-х рр. Співдоповідь Н.Забіли «Про літературу для дітей та юнацтва» на IV з'їзді письменників УРСР (1959). Міжнародний симпозіум з дитячої літератури у Празі (1964). Розвиток критики дитячої літератури: видання альманаху «Весняні обрії», літературно-критичного збірника (з 1976 року щорічника) «Література. Діти. Час»(1976-1990 р.). Організація видавництва дитячої літератури «Веселка» (1956). Премія імені Лесі Українки за кращі твори для дітей та юнацтва (з 1971).

До питання про долю української дитячої книжки в умовах тотальної русифікації 70-80-х рр. Проблема безконфліктності, відходу від правди життя, «рожевої» описовості творів для дітей і юнацтва.

Традиційні та нові теми в українській дитячій літературі: тема дитинства, твори про школу, тема науки, космонавтики. тема історичного минулого, тема подвигу у роки Великої Вітчизняної війни, тема природи та ін.

Психологічно-реалістичні твори для дітей у літературі 60 – 80-х років ХХ століття. М. Вінграновський «Первінка»: проблематика, образ Миколки, своєрідність викладу матеріалу. Повість Г. Тютюнника «Климко»: автобіографічні моменти, роль прийому подорожі, система образів, проблематика. Реалістична достовірність, проблемна самотність повістей про воєнне і післявоєнне дитинство «Облога», «Вогник далеко в степу». Глибока психологічність підліткових і юнацьких характерів у оповіданнях «В сутінки», «Зав'язь». Повість Є. Гуцала «Пісні вогню і попелу»: символіка птахів, озера, пісень, загибелі Тереня; система образів повісті, проблематика.

Проблеми формування світогляду і характеру підлітків у повісті Олеса Гончара «Бригантина» й романі Юрія Збанацького «Кують зозулі».

Світ природи у творах для дітей. Повість Миколи Вінграновського „Сіроманець”. Засудження браконьєрства в оповіданні Є. Гуцала «Лось». Оповідання Є. Гуцала «В гості до білого світу». Поетичний струмінь оповідань «Ласочка», «Лісова сторожка», «Бушля», «Однокрил», «Степова казка» Григора Тютюнника. Видавнича діяльність Гр.Тютюнника на терені дитячої літератури: участь у роботі над популярним щорічником «Дванадцять місяців». О. Донченко. «Сад» (повість), «Вчителька», «Лісничиха». Багатство поетичного світу прози В.Близнеця (1933-1981). Збірка оповідань «Сойкове гніздо», повісті «Землянка», «Звук павутинок», казкова повість «Земля світлячків».

Здобутки української літератури для дітей і юнацтва в окремих жанрах. «Тарасові шляхи» Оксани Іваненко – один із найкращих творів історико-біографічного жанру, гумористично-пригодницькі повісті Всеволода Нестайка – золотий фонд української дитячої літератури («Тореадори з Васюківки», «Пригоди Грицька Половинки», «Одиниця

з «обманом», «П'ятірка з хвостиком»). Трилогія «Гореадори з Васюківки»: історія написання твору; новаторство у творенні образів Яви Реня й Павлуші Завгороднього; своєрідність композиції і сюжету, відповідність вимогам до творів для дітей; засоби комічного; виховне й пізнавальне значення. Включення трилогії Міжнародною радою дитячої й юнацької літератури до Особливого Почесного списку Г.К.Андерсена (1979). Екранізація творів письменника («Гореадори з Васюківки», «Одиниця з обманом»)

Поезія і віршовані казки для дітей (Наталі Забіли («Прабабині казки»), Дмитра Павличка («Пригоди кота Мартина»), Лариси Письменної («Як у чубасика сміх украли»), Всеволода Нестайка («В країні сонячних зайчиків»), Платона Воронька («Казка про чугайстра»), Ліни Костенко («Бузиновий цар»). Самобутність казок Василя Симоненка «Цар Плаксії та Лоскотон», «Подорож у країну Навпаки», «Казка про Дурила». Незабутній світ дитинства у поезіях «Дід умер», «З дитинства», «Кривда», поєднання суворого реалізму й тонкої ліричності творів. «Лебеді материнства» – поетичний шедевр В.Симоненка. Високе естетичне й громадянське напруження твору, яскравий образ дитинства у поезії.

16. Дитяча література діаспори. Олег Ольжич, Виховне значення казки «Рудько» О. Ольжича. Жанрове розмаїття творчості Наталени Королеви. Діаспорна періодика: «Веселка», річник «Молода Україна», журнал української демократичної молоді; «Милії діти». Панорама дитячої літератури діаспори (Дарія Дейко, Пилип Бакуленко, Дмитро Чуб, Юрій Ткач (Австралія), Віра Вовк (Бразилія), Леся Храплива, Леонід Полтава (Канада), Яр Славутич, Осип Зінкевич (США), Юрій Бача (Чехія і Словаччина) та ін. Особливості їх творчого доробку. Жанрова та тематична палітра творчості митців української діаспори.

17. Література для дітей і юнацтва у сучасних умовах (кінець ХХ - початок ХХІ ст.).

Проблематика сучасної української літератури. Різноманітність жанрів у сучасній літературі. Пригодницька література для дітей. Всеволод Нестайко «Таємничий голос за спиною», «Неймовірні детективи: поєднання містики й реальності, інформативність, ознаки детектива. А. Кокотюха «Таємниця козацького скарбу»: алюзія на «Гаррі Поттера і філософський камінь» Дж. Роулінг, історія про пригоди трьох друзів, сюжетні колізії, проблематика. Я. Стельмах «Митькозавр із Юрківки»: роль гри в сюжеті повісті, виховний характер твору.

Найпомітніші явища дитячої літератури останніх років. «Диво калинове» Дмитра Білоуса як чудовий зразок письменницької відповідальності за справу відродження рідного слова. Структура книжки, композиційно-тематична свіжість і привабливість. Неоціненне пізнавально-наукове й художньо-виховне значення народознавчого циклу Василя Шкуратівського «Берегиня», «Білосвіт», «Погостини», «Покуть», успіх книг серед педагогів, дітей і молоді, масового читача.

Друге життя адаптованих книг про рідну історію Д.Туптала, М.Драгоманова, М.Грушевського, А.Лотоцького, Д.Яворницького, А.Кашенка. Повість «Над Кодацьким порогом»: історична основа твору, образ Івана Сулими, засоби його творення. Повість «Зруйноване гніздо»: співвіднесеність історичних фактів і художнього вимислу у творі, символізм назви, особливість композиції й сюжету, система образів.

Плідна праця у дитячій літературі сучасних авторів – І.Калинця («Писанки», «Дивосвіт» (фрагменти), «Хлопчик-фігурка, який задоволений собою»; Галини Малик «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»; Лесі Воронини «Таємне товариство боягузів, або Засіб від переляку № 9», «Суперагент 000. Таємниця золотого кенгуру»; Марини Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських»; Олександра Гавроша «Неймовірні пригоди Івана Сили»; Ніни Бічуї «Шпага Славка Беркути»; Сашка Дерманського «Король Буків, або Таємниця Смарагдової книги».

Якісне оновлення змісту і форми сучасних українських періодичних видань для дітей і юнацтва. Помісячний журнал міжнародної асоціації українських дитячих письменників «Соняшник». Сучасна критична й літературознавча думка у царині літератури для дітей і юнацтва (В.Брюховецький, Т.Буженко, Г.Довженко, Л.Кіліченко, О.Ковалів, В.Костюченко, В.Неділько, Г.Сивокінь, М.Слабошпицький, Ю.Ярмиш та ін.).

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	конс	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Жанрове розмаїття українського фольклору												
Вступ. Фольклор і дитяча література	2	2					4					4
Напрями та школи вітчизняної фольклористики.	4					4	2					2
.Календарно-обрядова творчість	2	2					6					6
Походження обрядової поезії, її жанрова специфіка	2		2									
Українські збирачі й дослідники дитячих фольклорних жанрів	2					2	2					2
.Родинно-обрядова поезія	6					6	4					4
Український героїчний епос	2	2					2		2			
Жанрова специфіка та художня своєрідність дум та історичних пісень.	2		2									
Українська балада та ліричні пісні	4					4	2					2
Історична проза	6					6	4					4
.Пареміографія. Український казковий епос	2	2					6					6
Жанр літературної казки у творчості українських класиків XIX століття.	2		2				2					2

половини XIX ст.												
Жанрова палітра дитячої літератури середини - другої половини XIX ст.	2		2				6					6
Творчість Леоніда Глібова у призмі літератури для дітей	4					4	4					4
Іван Франко як критик, теоретик та дитячий письменник	2		2				4					4
Збірка «Коли ще звірі говорили» І.Франка: композиційні й сюжетні особливості творів	4					4						
.Світ дитини у творах письменників кінця XIX-початку XX ст.	2	2					2	2				
Жанрова та художньо-тематична багатогранність дитячої літератури кінця XIX-початку XX ст	2		2				8					8
Драматичні новели з життя дітей Василя Стефаника Марка Черемшини, Архипа Тесленка	4					4	2					2
Твори Олександра Олеся у дитячому читанні.	2					2	2					2
Педагогічна діяльність та творчість Степана Васильченка для дітей	4					4	2					2
.Світова література у дитячому читанні.	4					4	4					4
Жанрово-тематична палітра літератури для дітей та юнацтва XX століття.	6	4	2				2		2			
Твори Б. Антоненка-Давидовича	2					2	2					2

дитячому читанні												
Вагомий внесок письменників Західної України у розвиток української дитячої літератури	2					2	4					4
Творчість Всеволода Нестайка	4					4	4					4
Українська літературна казка ХХ ст.	2					2	2					2
Дитяча література діаспори	2					2	2					2
Література для дітей і юнацтва у сучасних умовах (кінець ХХ - початок ХХІ ст.)	2	2					2	2				
Здобутки сучасної української літератури для дітей і юнацтва	2		2				4					4
Сучасна українська критика дитячої літератури	4					4	2					2
Всього:	72	12	12			48	72	4	2			66
ВСЬОГО:	120	22	20			78	120	6	4			110

5. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

Змістовий модуль 1.			
Жанрове розмаїття українського фольклору			
Лекційний модуль			
№ п/п	Тема	План	Год.
1	Вступ. Фольклор і дитяча література	Предмет і завдання курсу «Фольклор і дитяча література». Періодизація української усної народної творчості. Напрями та школи вітчизняної фольклористики. Визначення поняття «дитяча література». Предмет, головні завдання, зміст і особливості курсу. Періодизація історії дитячої літератури. Проблеми теорії, критики й бібліографії дитячої літератури. Місце курсу в професійній підготовці вчителя.	2
2	Календарно-обрядова творчість українського народу	Походження обрядової поезії, її жанрова специфіка. Календарно-обрядовий фольклор: трудові співанки, веснянки, колядки, щедрівки, купальські пісні та ігри. Найвідоміші збірки колядок, колядка у творчості українських письменників (Б.Лепкий, Ю.Шкрумеляк, А.Лотоцький, Б.І.Антонович, І.Малкович та ін.). Українські збирачі й дослідники дитячих фольклорних жанрів (Олена Пчілка, В.Милорадович, П.Чубинський, М.Гайдай, І.Гурич, Г.Колісниченко, Г.Дем'ян, Г.Довженко).	2
3	Український героїчний епос	Жанрова специфіка билин. Цикл билин про Іллю Муромця, про Садка. Українські народні думи («Про козака Голоту», «Про Самійла кішку», «Маруся Богуславка»). Художня своєрідність дум та історичних пісень. Міфи Стародавньої Греції.	2
4	Пареміографія. Український казковий епос	Жанрові особливості та художня специфіка народних паремій. Казка, її місце у дитячій літературі, жанрові ознаки. Головні види казок: про тварин («Рукавичка», «Колобок», «Лисичка-сестричка і вовк-панібрат», «Котик і півник», «Коза-дереза», «Лисичка та журавель», «Пан Коцький», «Солом'яний бичок»; чарівні («Івасик-Телесик», «Котигорошко», «Царівна-жаба», «Кирило кожум'яка», «Летючий корабель», «Кривенька качечка»; соціально-побутові («Дідова дочка і бабина дочка», «Про дурня», «Солдат і смерть», «Два брати», «Мудра дівчина» та ін.). Найвідоміші українські казкарі (Р.Чмихало, Х.Провора, А.Грицуняк, С.Пуздрач та ін.). Жанр літературної казки у творчості українських класиків Марка Вовчка, Панаса Мирного, С.Руданського, Ю.Федьковича, І.Франка, Лесі Українки, М.Коцюбинського, П.Тичини, Н.Забіли, Григора Тютюнника, В.Симоненка, В.Близнеця та	2

		ін. Фантастичний світ казок В. Короліва-Старого „Потерчата”, „Хуха-Моховинка”: авторське трактування „нечистої сили”, добро і зло в казці	
5	Дитячий фольклор	Характерні риси дитячого фольклору. Проблема класифікації його жанрів. Жанрова своєрідність колискових пісень, їх образи, символіка, художня мова. Забавлянки як функціональний комплекс жанрів дитячого фольклору Заклички і примовки, їх зв'язок із замовляннями. Дитячі трансформовані варіанти календарної обрядовості. Художні особливості лічилок, дражнилок (прозивалок), скоромовок, мирилок. Мотиви і поетика дитячих пісень.	2
Практичний модуль			
	Тема	План	
1	Походження обрядової поезії, її жанрова специфіка	Календарно-обрядовий фольклор: трудові співанки, веснянки, колядки, щедрівки, купальські пісні та ігри. Найвідоміші збірки колядок, колядка у творчості українських письменників (Б.Лепкий, Ю.Шкрумеляк, А.Лотоцький, Б.І.Антонович, І.Малкович та ін.). Українські збирачі й дослідники дитячих фольклорних жанрів (Олена Пчілка, В.Милорадович, П.Чубинський, М.Гайдай, І.Гурич, Г.Колісниченко, Г.Дем'ян, Г.Довженко).	2
2	Жанрова специфіка та художня своєрідність дум та історичних пісень	Жанрова специфіка билин. Цикл билин про Іллю Муромця, про Садка. Українські народні думи («Про козака Голоту», «Про Самійла кішку», «Маруся Богуславка»). Художня своєрідність дум та історичних пісень. Міфи Стародавньої Греції	2
3	Жанр літературної казки у творчості українських класиків XIX століття	Казка, її місце у дитячій літературі, жанрові ознаки. Головні види казок: про тварин («Рукавичка», «Колобок», «Лисичка-сестричка і вовк-панібрат», «Котик і півник», «Жоза-дереза», «Лисичка та журавель», «Пан Коцький», «Солом'яний бичок»; чарівні («Івасик-Телесик», «Котигорошко», «Царівна-жаба», «Кирило кожум'яка», «Летючий корабель», «Кривенька качечка»; соціально-побутові («Дідова дочка і бабина дочка», «Про дурня», «Солдат і смерть», «Два брати», «Мудра дівчина» та ін.). Найвідоміші українські казкарі (Р.Чмихало, Х.Провора, А.Грицуняк, С.Пуздрач та ін.). Жанр літературної казки у творчості українських класиків Марка Вовчка, Панаса Мирного, С.Руданського, Ю.Федьковича, І.Франка, Лесі Українки, М.Коцюбинського, П.Тичини, Н.Забіли, Григора Тютюнника, В.Симоненка, В.Близнеця та ін. Фантастичний світ казок В. Короліва-Старого	2

		„Потерчата”, „Хуха-Моховинка”: авторське трактування „нечистої сили”, добро і зло в казці	
4	Жанрова своєрідність і художні особливості дитячого фольклору	Характерні риси дитячого фольклору. Проблема класифікації його жанрів. Жанрова своєрідність колискових пісень, їх образи, символіка, художня мова. Забавлянки як функціональний комплекс жанрів дитячого фольклору. Заклички і примовки, їх зв'язок із замовляннями. Дитячі трансформовані варіанти календарної обрядовості. Художні особливості лічилок, дражнилок (прозивалок), скоромовок, мирилок. Мотиви і поетика дитячих пісень	2
Модуль самостійної роботи			
	Тема	Види і форми роботи	
1	Напрями та школи вітчизняної фольклористики	Завдання: 1) підготувати презентацію про зв'язок українського фольклору з іншими видами мистецтва: музикою, графікою, живописом, кіно, мультиплікацією, театром тощо	4
2	Українські збирачі й дослідники дитячих фольклорних жанрів	Українські збирачі й дослідники дитячих фольклорних жанрів (Олена Пчілка, В.Милорадович, П.Чубинський, М.Гайдай, І.Гурич, Г.Колісниченко, Г.Дем'ян, Г.Довженко). Завдання: скласти бібліографічний опис літератури з теми «Українські збирачі й дослідники дитячих фольклорних жанрів»	2
3	Родинно-обрядова творчість українців	Родинна обрядовість як цілісна система драматично-словесного характеру. Весільний обряд як драма. Основні етапи весільного дійства. Похоронний обряд як етап життя родини. Голосіння. Ритуальні дії, пов'язані з закладенням та будівництвом нового дому та новосіллям. Завдання: записати (оформити) зразок весільного обряду вашого регіону	6
4	Українська балада та ліричні пісні	Походження і розвиток українських балад, їх тематика. Поетика балад. Ліричні пісні, їх жанрові особливості. Тематичне розмаїття. Пісні літературного походження. Завдання: зібрати і записати (оформити) зразки ліричних пісень своєї місцевості	4
5	Історична проза	Жанрова специфіка історичної прози. Художня природа української легенди, її класифікація. Тематичне розмаїття переказів. Поетика народних оповідань, бувальщин. Завдання: зібрати і записати (оформити) зразки переказів і легенд своєї місцевості	6
6	Інтерпретація народної казки у літературах народів світу	Майстерність інтерпретації народної казки у літературах народів світу: О.Пушкін, К.Чуковський (російська); Г.К.Андерсен (датська); брати Грімм (німецька); Ш.Перро (французька); А.Ліндгрен (шведська); Л.Керолл (англійська); Дж.Родарі (італійська)	2

		Завдання: створити базу інтернет-ресурсів екранізованих фільмів українською мовою за мотивами казок братів Грімм (німецька); Ш.Перро (французька); А.Ліндгрен (шведська); Л.Керолл (англійська); Дж.Родарі (італійська) (на вибір)	
7	Дитячі трансформовані варіанти календарної обрядовості.	Завдання: інсценізувати фрагменти дитячих трансформованих варіантів календарної обрядовості (на вибір).	2
8	Малі фольклорні жанри, їх ідейно-тематичне багатство, художня своєрідність, педагогічна цінність.	Малі фольклорні жанри (прислів'я, приказки, загадки, скоромовки), їх ідейно-тематичне багатство, художня своєрідність, педагогічна цінність. Завдання: 1) ознайомитися із збірками загадок (С.Васильченка "Золота діжа") та прислів'їв і приказок (І.Сенченка "Де сім господинь, там хата не метена"); 2) вивчити напам'ять (на вибір)	4
Змістовий модуль 2.			
Особливості становлення та розвитку літератури для дітей			
Лекційний модуль			
1	Особливості становлення та умови розвитку української дитячої літератури першої половини XIX століття	Витоки і джерела дитячої літератури на Україні (XV – XVII ст.). Коло дитячого читання у XV – XVII ст. (фрагменти літописів, "Повість минулих літ", "Повчання Володимира Мономаха дітям", "Слово о полку Ігоревім"). Навчальні книги, їх роль у зародженні дитячої літератури. («Азбука» Івана Федорова (1574), граматики Лаврентія Зизанія (1596), Мелетія Смотрицького (1619), В.Бурцова (1634) та ін.; «Букварь южнорусский» Т. Шевченка (1861); букварі П.Куліша, К.Шейковського, М.Гатцука, та ін.). Дитяча література у період становлення нової української літератури. Маркіян Шашкевич «Читанка для діточок в народних училищах руських» (1836). Олександр Духнович і початок дитячої літератури на Закарпатті: «Книжица читальная для начинающих» (1847), підручники, вірш «Про шкільні радості», «Загадки» і «Логогрифи».	2
2	Дитяча тема у творчості письменників середини - другої половини XIX ст.	Піднесення загальноукраїнської культурно-просвітницької роботи. Поява видань для дітей: букварі, читанки, збірки творів (Ю.Федькович, С.Руданський), розвиток періодики («Ластівка», «Наша хата», студентський альманах «Веселка», «Бібліотечка для молоді» (Чернівці), «Подснежник», «Дзвінок»). Казки і повісті для дітей Марко Вовчок (1833 – 1907) («Дев'ять братів і десята сестриця Галя», «Невільниця», «Кармелюк», «Маруся», «Ведмідь», «Королева Я», «Игрушечка»). Материнська доля у повістях «Горпина», «Два	2

		<p>сина», «Козачка» та ін. Переклади письменниці дитячих творів Г-К.Андерсена, Ж.Верна, Жорж Санд, В.Гюго, Дж.Грінвуда, науково-популярних книг Д.Брема «Життя тварин», Ч.Дарвіна «Походження людини». Образ Марка Вовчка в біографічній літературі (роман «Марія» О.Іваненко).</p> <p>Педагогічна й громадська діяльність Леоніда Глібова (1827 – 1893). Часопис «Дзвінок» (Львів, 1890 – 1914). Жанрова палітра письменника (байки («Вовк та ягня», «Щука», «Коник-стрибунець», «Лисиця-жалібниця»), загадки, відгадки, пісеньки, акровірші) у призмі літератури для дітей. Літературна загадка Глібова як жанровий феномен дитячої літератури. Лірика Л.Глібова, її художньо-естетичне значення («Веснянка», «Зимня пісенька», «Квіткове весілля», «Журба»).</p> <p>Огляд творів Ю.Федьковича (Буквар, віршів «Дитина», «Сироти», «Вороний», «До школи», «Учіться», байок й сміховинок «Горда качечка», «Ведмідь на пасіці», «По щирості», казок «Чортівська бочка», «Бідолашка»), І.Манжури («Казки та приказки...»), поеми-казки «Трьомсин-Богатир», «Іван Голик», Я.Щоголева («Зимовий ранок», «В діброві», «Степ», «Осінь», «Травень», «Літній ранок», Панаса Мирного («Як ведеться, так і живеться», «Казка про правду і кривду», «Морозенко», «Пригода з «Кобзарем», популярних у дитячому та юнацькому читанні.</p>	
3	Світ дитини у творах письменників кінця ХІХ-початку ХХ ст.	<p>Початок теорії дитячої літератури: І. Франко. Огляди і рецензії на дитячі книжки. Літературно-критичні і теоретичні праці з проблем дитячої літератури.</p> <p>Тематика дитячих оповідань І. Франка:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) Автобіографізм оповідань "Малий Мирон", "Олівець", "Грицева шкільна наука", "У кузні"; б) Гуманістичний пафос оповідань "До світла", "Цигани", "Яндруси". <p>Новаторство І. Франка у жанрі казки. Поетика збірки "Коли ще звірі говорили".</p> <p>Проблема адресата творів, посилення реалістичних мотивів, глибокий психологізм, жанрова досконалість творів М. Коцюбинського. Художньо-тематична багатогранність поетичного доробку Олени Пчілки.</p> <p>Твори Лесі Українки в дитячому читанні:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) Цикл поезій "В дитячому крузі"; б) збірка фольклорних творів "Дитячі ігри, пісні й казки"; в) жанр казки у творчості митця; 	2

		<p>г) класична поетична спадщина Лесі Українки у дитячому читанні. Аналіз оповідань Бориса Грінченка на шкільну тему: „Екзамен”, „Сама, зовсім сама”, „Сестриця Галя”, „Дзвоник”, „Украла”.</p>	
4	Жанрово-тематична палітра літератури для дітей та юнацтва ХХ століття.	<p>Періодизація української дитячої літератури новітнього періоду. Дитяча література 20-30-тих років ХХ ст. Розвиток поезії для дітей (вірші П.Тичини, М.Рильського, В.Сосюри, М.Терещенка, Н.Забіли. Дитячі долі в малій прозі Володимира Винниченка Аналіз збірки "Намисто", оповідань "Кумедія з Костем", "Федько-халамидник" Психологізм розкриття підліткового характеру в оповіданнях Валер'яна Підмогильного. Література для дітей і юнацтва 50-80 років. Психологічно-реалістичні твори для дітей у літературі 60 – 80-х років ХХ століття. а)М. Вінграновський „Первінка”: проблематика, образ Миколки, своєрідність викладу матеріалу; б) Майстерність характеротворення , реалістична достовірність творів Г. Тютюнника „Климко”: «Облога», «Вогник далеко в степу»; в)глибока психологічність підліткових і юнацьких характерів у оповіданнях «В сутінки», «Зав'язь». Повість Є. Гуцала „Пісні вогню і попелу”. Українська класика про участь дітей і молоді у війні. Щорічник "Література. Діти. Час" і його роль у висвітленні літературознавчих і критичних проблем дитячої літератури.</p>	4
5	Література для дітей і юнацтва у сучасних умовах (кінець ХХ - початок ХХІ ст.)	<p>Пригодницька література для дітей. Всеволод Нестайко „Таємничий голос за спиною”, „Неймовірні детективи”: поєднання містики й реальності, інформативність, ознаки детектива. А. Кокотюха „Таємниця козацького скарбу”: алюзія на „Гаррі Поттера і філософський камінь” Дж. Роулінг, історія про пригоди трьох друзів, сюжетні колізії, проблематика. Я. Стельмах „Митькозавр із Юрківки .Нові явища дитячої літератури:"Диво калинове"Дмитра Білоуса, "Берегиня"«Білосвіт», Василя Скуратівського. Перевидання класичних авторів для наймолодших читачів. Друге життя адаптованих книг про рідну історію Д.Туптала, М.Драгоманова, М.Грушевського, А.Лотоцького, Д.Яворницького, А.Кащенка.. Сучасна критична й літературознавча думка у царині літератури для дітей.</p>	2

Практичний модуль			
1	Роль Т.Шевченка у розвитку української дитячої літератури XIX століття	<p>Дитяча література у період становлення нової української літератури.</p> <p>Роль і місце творів Т.Г.Шевченка в українській дитячій літературі, у художньо-естетичному вихованні дітей.</p> <p>Тема дитинства у творах Т.Шевченка Елементи автобіографізму у поезіях, їх психологічний реалізм.</p> <p>Мати і дитина - один із провідних мотивів Шевченкового слова ("Катерина" "Наймичка", "Сон", "І досі сниться під горою").</p> <p>Майстерність Шевченка-прозаїка у розкритті дитячого й підліткового характеру ("Княгиня", "Художник").</p> <p>Майстерність пейзажної лірики Т.Шевченка, органічність її для поетичного тембру дитячої книжки.</p> <p>Погляди Т.Шевченка на освіту і виховання дітей ("Букварь южноруський").</p> <p>Художня шевченкіана та її місце у дитячому читанні</p>	2
2	Жанрова палітра дитячої літератури середини - другої половини XIX ст.	<p>Шляхи розвитку дитячої літератури середини другої половини XIX ст.</p> <p>Своєрідність казок та повістей для дітей Марко Вовчок. ("Дев'ять братів і десята сестриця Галя", "Невільниця", "Кармелюк", "Маруся", "Ведмідь", "Королева Я", "Игрушечка", "Маша").</p> <p>Материнська доля у повістях "Горпина", "Два сини", "Козачка".</p> <p>Російські переклади письменниці дитячих творів Г.К.Андерсена, Ж.Верна, Жорж Санд, науково-популярних книг: А.Брема "Життя тварин", Ч.Дарвіна «Походження людини».</p> <p>Широка жанрова палітра Леоніда Глібова у призмі літератури для дітей (байки, загадки, відгадки, пісеньки, акровірші).</p> <p>Лірика П. Грабовського та Я. Щоголева у колі дитячого читання.</p> <p>Інтерес до світу дитини у психологічній прозі Панаса Мирного.</p> <p>Дитяча тема у творчості Ю.Федьковича, І. Нечуя-Левицького, С. Руданського, І. Манжури.</p>	2

3	Іван Франко як критик, теоретик та дитячий письменник	<p>Початок теорії дитячої літератури: І. Франко. Огляди і рецензії на дитячі книжки. Літературно-критичні і теоретичні праці з проблем дитячої літератури.</p> <p>Тематика дитячих оповідань І. Франка:</p> <p>а) Автобіографізм оповідань "Малий Мирон", "Олівець", "Грицева шкільна наука", "У кузні";</p> <p>б) гуманістичний пафос оповідань "До світла", "Цигани", "Яндруси".</p> <p>в) соціально-побутовий план оповідань "Красне писання", "Отець-гуморист".</p> <p>Новаторство І. Франка у жанрі казки. Поетика збірки "Коли ще звірі говорили".</p> <p>І.Франко-поет і дитяча література.</p>	2
4	Жанрова та художньо-тематична багатогранність дитячої літератури кінця ХІХ-початку ХХ ст	<p>Проблема адресата творів, посилення реалістичних мотивів, глибокий психологізм, жанрова досконалість творів М. Коцюбинського. Художньо-тематична багатогранність поетичного доробку Олени Пчілки.</p> <p>Твори Лесі Українки в дитячому читанні:</p> <p>а) Цикл поезій "В дитячому крузі";</p> <p>б) збірка фольклорних творів "Дитячі ігри, пісні й казки";</p> <p>в) жанр казки у творчості митця;</p> <p>г) класична поетична спадщина Лесі Українки у дитячому читанні.</p> <p>Аналіз оповідань Бориса Грінченка на шкільну тему: „Екзамен”, „Сама, зовсім сама”, „Сестриця Галя”, „Дзвоник”, „Украла”.</p>	2
5	Жанрово-тематична палітра літератури для дітей та юнацтва ХХ століття.	<p>Світ природи у творах для дітей. Повість Миколи Вінграновського „Сіроманець”. Засудження браконьєрства в оповіданні Є. Гуцала „Лось”. Оповідання Є. Гуцала „В гості до білого світу”.</p> <p>Поетичний струмінь оповідань «Ласочка», «Лісова сторожка», «Бушля», «Однокрил», «Степова казка» Григора Тютюнника. Видавнича діяльність Гр.Тютюнника на терені дитячої літератури: участь у роботі над популярним щорічником «Дванадцять місяців». О. Донченко. „Сад” (повість), „Вчителька”, „Лісничиха”.</p> <p>Багатство поетичного світу прози В.Близнеця (1933-1981). Збірка оповідань «Сойкове гніздо», повісті «Землянка», «Звук павутинки», казкова повість «Земля світлячків</p> <p>Поезія і віршовані казки для дітей (Наталі Забіли («Прабабині казки»), Дмитра Павличка («Пригоди kota Мартина»), Лариси Письменної («Як у чубасика сміх украли»), Всеволода Нестайка («В країні сонячних зайчиків»), Платона Воронька</p>	2

		(«Казка про чугайстра»), Ліни Костенко («Бузиновий цар»). Самобутність казок Василя Симоненка «Цар Плаксіє та Лоскотон», «Подорож у країну Навпаки», «Казка про Дурила». Незабутній світ дитинства у поезіях «Дід умер», «З дитинства», «Кривда», поєднання суворого реалізму й тонкої ліричності творів. «Лебеді материнства»	
6	Здобутки сучасної української літератури для дітей і юнацтва	Жанр “шкільної повісті” у творчості В.Нестайка.. Загальний аналіз трилогії “Тореадори з Васюківки” як одного з найкращих творів сучасної світової літератури для дітей. Драматичні детективи В.Нестайка для дітей. Плідна праця у дитячій літературі сучасних авторів – І.Калинця («Писанки», «Дивосвіт» (фрагменти), «Хлопчик-фігурка, який задоволений собою»; Галини Малик «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»; Лесі Воронини «Таємне товариство боягузів, або Засіб від переляку № 9», «Суперагент 000. Таємниця золотого кенгуру»; Марини Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських»; Олександра Гавроша «Неймовірні пригоди Івана Сили»; Ніни Бічуї «Шпага Славка Беркути»; Сашка Дерманського «Король Буків, або Таємниця Смарагдової книги».	2
Модуль самостійної роботи			
	Тема	Види і форми роботи	
1	Біблія у дитячому читанні	Біблія як виняткова пам'ятка духовності людства, унікальна релігійна й художня книга, джерело вічних сюжетів у мистецтві. Структура Біблії. Біблія у дитячому читанні. Адаптовані видання Біблії для дітей. Феномен біблійних мотивів як визначальний фактор становлення літератури для дітей (Псалтир, життя святих та інша церковна література). Природничо-наукова література пізнавального характеру («Шестидневник», «Фізіолог», «Пчела»). Біблійні мотиви в українській літературі (Г.Сковорода, Т.Шевченко, Леся Українка, Панас Мирний, І. Франко, П.Тичина, І. Багряний, Л.Костенко, І.Драч та ін.). Завдання: 1) підготувати доповідь «Біблійні мотиви в українській літературі»	4
2	Образ Т.Шевченка в історико-біографічних творах для дітей та юнацтва	Образ Т.Шевченка в історико-біографічних творах для дітей та юнацтва («У бур'янах» С.Васильченка, «Тарасові шляхи», «Маленьким про великого Тараса» О. Іваненко, «Козачок» В.Бичка, «Тарасові птиці» В.Скомаровського, «Тарас у дяка» І.Блажкевич та ін.). Завдання: 1) підготувати презентацію про образ	4

		Т.Шевченка в історико-біографічних творах для дітей та юнацтва .	
3	Творчість Леоніда Глібова у призмлі літератури для дітей	Жанрова палітра Леоніда Глібова байки(«Вовк та ягня», «Щука», «Коник-стрибунець», «Лисиця-жалібниця»), загадки, відгадки, пісеньки, акровірші) у призмлі літератури для дітей. Ліика Л.Глібова («Журба»). Завдання: 1) вивчити напам'ять байку Леоніда Глібова (на вибір); 2)підготувати реферат про жанрове та тематичне розмаїття творчості митця	6
4	Збірка «Коли ще звірі говорили" І.Франка: композиційні й сюжетні особливості творів.	Збірка «Коли ще звірі говорили"(1899). («Абу-Касимові капці», «Коваль Бассім», а також «Фарбований лис» і «Лис Микита» й популярний європейський сюжет про лиса), композиційні й сюжетні особливості творів. Завдання: 1) скласти тези передмови до збірки «Коли ще звірі говорили" І.Франка	10
5	Драматичні новели з життя дітей Василя Стефаника, Марка Черемшини, Архипа Тесленка	Драматичні новели з життя дітей Василя Стефаника (1871 – 1936) («Новина», «Кленові листки», «Діточа пригода», «Катруся»), Марка Черемшини («Карби», «Чічка», «Злодія зловили»), Архипа Тесленка («Школяр»)). Завдання: підготувати тестові завдання з теми «Драматичні новели з життя дітей Василя Стефаника, Марка Черемшини, Архипа Тесленка»	4
6	Твори Олександра Олеся у дитячому читанні	Художньо-естетична вишуканість пейзажних мініатюр поета («Все навколо зеленіє», «Ліс восени», «Степ», «Ялинка» та ін.). Драматичні обробки казок Олександра Олеся («Солом'яний бичок», «Івасик Телесик», «Микита Кожум'яка» та ін.). фольклорне й авторське начало. Тема історії рідного краю в поезіях “Печенізька облога Києва”, “Війна з татарами”, “Ярослав Осмомисл”, в поемі “Княжа Україна”. Переклади казок В.Гауфа, “Пісні про Гайавату” Г.Лонгфелло. Зв'язок творчості письменника з педагогічною діяльністю. Завдання: підготувати реферат про громадсько-культурну діяльність та творчість Олександра Олеся	2
7	Педагогічна діяльність та творчість Степана Васильченка для дітей	Проблемно-художнє наповнення оповідань про дітей, учителів дореволюційних років («Циганка», «Дош», «Оксана», «Роман», «Басурман», «Дома» та ін.). Цикл для молодших «Школярі», «Крилаті слова». Оповідання «Приблуда» й повісті «Олив'яний перстень». Проблема колективу й особистості у творах. Оптимістичне, романтичне й реалістичне у С.Васильченка. Погляди С.Васильченка на дитячу літературу («Лист», «До редакції «Пролетарська правда» та ін.).	2

		Завдання: розробити бесіду (диспут) за твором Степана Васильченка (на вибір)	
8	Світова література у дитячому читанні	Зарубіжна література у дитячому читанні. Загальний огляд. Аболоціоніська тема у творчості Бічер Стоу ("Хатина дядька Тома"). Неповторний світ романів Жюль Верна ("П'ятнадцятирічний капітан", "Діти капітана Гранта", "Таємничий острів"). Поетизація дитинства і юності, палкий протест проти соціальної несправедливості повістей Марка Твена. Чарівність світу Льюїса Керолла ("Аліса у країні чудес"). Редьярд Кіплінг у дитячому читанні ("Мауглі", "Ріккі-Тікі-Таві"). Завдання: підготувати презентацію про один з творів для дітей зарубіжних письменників	6
9	Твори Б. Антоненка-Давидовича в дитячому читанні	Чинники формування національної свідомості письменника в дитинстві. Походження прізвища. Повість „Слово матері”: а) засудження автором національного нігілізму, бездуховності (Зіна, сім'я Кузьмініх-Караваєвих); б) роль почуття роду у формуванні особистості (Іван Сметана, Афоня); в) художні особливості: роль епіграфа, своєрідність композиції, засоби комічного, значення прізвища Кузьміни-Караваєви. Оповідання „Золотий кораблик”: символізм назви, образ хлопчика, роль картин природи. Оповідання „Не святі горшки ліплять”: образ Степана Васильовича (Степана Васильченка), символізм назви, виховне значення. Завдання: 1) Підготувати реферат «Чинники формування національної свідомості Б. Антоненка-Давидовича»	2
10	Вагомий внесок письменників Західної України у розвиток української дитячої літератури.	Антін Лотоцький – один із засновників видавництва «Світ дитини», (Львів, 1919) й однойменного часопису, вірші. Збірка історичних оповідань «Княжа слава», книжка «Історія України для дітей». Вірші, пісеньки, загадки Марійки Підгірянки – зразки високохудожньої літератури для дітей («Діти й ластівка», «Місяць і зірки», «Коліскова», «Грай, бджілко!» та ін.). Богдан Лепкий. Казки і вірші для дітей («Казки мого життя», «Батько й мати», «Рідна стріха», «Рідні», вірші про Т.Шевченка «Тарас Шевченко» й «Шевченкова верба» та ін.). Богдан-Ігор Антонич – поет-новатор європейського рівня. Особливості поезики,	2

		оригінальна художня система віршів «Весна», «Зелений яшень, серп і коні», «Назустріч» та ін.). Завдання: підготувати презентацію «Письменники Західної України – дітям»	
11	Творчість Всеволода Нестайка	Тематика творчості. Повісті-казки про життя сучасної школи, про веселі учнівські пригоди. Оригінальність сюжетів, образів. Жанр “шкільної повісті” у творчості В.Нестайка. . Загальний аналіз трилогії “Тореадори з Васюківки” як одного з найкращих творів сучасної світової літератури для дітей. Драматичні детективи В.Нестайка для дітей. Завдання: підготувати буктрейлер до одного з творів В.Нестайка (на вибір).	4
12	Українська літературна казка ХХ ст.	Загальний огляд розвитку жанру літературної казки в українській літературі ХХ століття. Форми і види української літературної казки ХХ століття. Відродження жанру казки у творчості О.Іваненко. Природничі казки (збірка “Лісові казки”). Аналіз казок із збірки “Великі очі”. Віршовані казки П.Воронька, В.Симоненка. Повісті-казки Б.Чалого. Завдання: 1.Зробити аналіз літературних казок (на вибір) О. Іваненко та В.Симоненка. 2.Підготувати реферат «Розвиток жанру літературної казки в українській літературі ХХ століття»	2
13	Дитяча література діаспори	Жанрова та тематична палітра творчості митців української діаспори Панорама дитячої літератури діаспори (Дарія Дейко, Пилип Бакуленко, Дмитро Чуб, Юрій Ткач (Австралія), Віра Вовк (Бразилія), Леся Храплива, Леонід Полтава (Канада), Яр Славутич, Осип Зінкевич (США), Юрій Бача (Чехія і Словаччина) та ін. Особливості їх творчого доробку. Виховне значення казки „Рудько” О. Ольжича. Жанрове розмаїття творчості Наталени Королеви. Діаспорна періодика: «Веселка», річник «Молода Україна», журнал української демократичної молоді; «Милії діти». Завдання: розробити сценарій літературного вечора (Літературної вітальні), присвяченого життю і творчості дитячого письменника діаспори	2
14	Сучасна українська критика дитячої літератури.	Сучасна українська критика дитячої літератури. (Ознайомлення з монографіями, збірниками літературно-критичних статей з проблем дитячої літератури). Завдання: Підготувати огляд одного із збірників літературно-критичних статей про дитячу літературу “Література. Діти. Час”.	4

5. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Заочна форма навчання

Змістовий модуль 1.			
Жанрове розмаїття українського фольклору			
Лекційний модуль			
№ п/п	Тема	План	Год.
1	Дитячий фольклор	<p>Характерні риси дитячого фольклору. Проблема класифікації його жанрів.</p> <p>Жанрова своєрідність колискових пісень, їх образи, символіка, художня мова.</p> <p>Забавлянки як функціональний комплекс жанрів дитячого фольклору</p> <p>Заклички і примовки, їх зв'язок із замовляннями. Дитячі трансформовані варіанти календарної обрядовості.</p> <p>Художні особливості лічилок, дражнилок (прозивалок), скоромовок, мирилок.</p> <p>Мотиви і поетика дитячих пісень</p>	2
Практичний модуль			
	Тема	План	
1	Український героїчний епос	<p>Жанрова специфіка билин. Цикл билин про Іллю Муромця, про Садка.</p> <p>Українські народні думи («Про козака Голоту», «Про Самійла кішку», «Маруся Богуславка»).</p> <p>Художня своєрідність дум та історичних пісень. Міфи Стародавньої Греції.</p> <p>Завдання: 1) розглянути класифікацію народних дум; 2) зробити аналіз думи «Маруся Богуславка»</p>	2
Модуль самостійної роботи			
	Тема	Види і форми роботи	
1	Вступ. Фольклор і дитяча література	<p>Предмет і завдання курсу «Фольклор і дитяча література». Періодизація української усної народної творчості. Напрями та школи вітчизняної фольклористики. Визначення поняття «дитяча література». Предмет, головні завдання, зміст і особливості курсу. Періодизація історії дитячої літератури. Проблеми теорії, критики й бібліографії дитячої літератури. Місце курсу в професійній підготовці вчителя.</p> <p>Завдання: підготувати презентацію про зв'язок українського фольклору з іншими видами мистецтва: музикою, графікою, живописом, кіно, мультиплікацією, театром тощо</p>	4

2	Напрями та школи вітчизняної фольклористики	Завдання: 1) підготувати презентацію про зв'язок українського фольклору з іншими видами мистецтва: музикою, графікою, живописом, кіно, мультиплікацією, театром тощо	2
3	Календарно-обрядова творчість українського народу	Походження обрядової поезії, її жанрова специфіка. Календарно-обрядовий фольклор: трудові співанки, веснянки, колядки, щедрівки, купальські пісні та ігри. Найвідоміші збірки колядок, колядка у творчості українських письменників (Б.Лепкий, Ю.Шкрумеляк, А.Лотоцький, Б.І.Антонович, І.Малкович та ін.). Завдання: зібрати і записати (оформити) зразки календарно-обрядового фольклору вашого регіону	6
4	Українські збирачі й дослідники дитячих фольклорних жанрів	Українські збирачі й дослідники дитячих фольклорних жанрів (Олена Пчілка, В.Милорадович, П.Чубинський, М.Гайдай, І.Гурич, Г.Колісниченко, Г.Дем'ян, Г.Довженок). Завдання: зібрати і записати (оформити) зразки сучасного дитячого фольклору (пісні, загадки, анекдоти, страшилки тощо)	2
5	Родинно-обрядова творчість українців	Родинна обрядовість як цілісна система драматично-словесного характеру. Весільний обряд як драма. Основні етапи весільного дійства. Похоронний обряд як етап життя родини. Голосіння. Ритуальні дії, пов'язані з закладенням та будівництвом нового дому та новосіллям. Завдання: записати (оформити) зразок весільного обряду вашого регіону	2
6	Українська балада та ліричні пісні	Походження і розвиток українських балад, їх тематика. Поетика балад. Ліричні пісні, їх жанрові особливості. Тематичне розмаїття. Пісні літературного походження Завдання: зібрати і записати (оформити) зразки ліричних пісень своєї місцевості	2
7	Історична проза	Жанрова специфіка історичної прози. Художня природа української легенди, її класифікація. Тематичне розмаїття переказів. Поетика народних оповідань, бувальщин Завдання: зібрати і записати (оформити) зразки оповідань, бувальщин своєї місцевості	4
8	Пареміографія. Український казковий епос.	Жанрові особливості та художня специфіка народних паремій. Казка, її місце у дитячій літературі, жанрові ознаки. Головні види казок: про тварин («Рукавичка», «Колобок», «Лисичка-сестричка і вовк-панібрат», «Котик і півник», «Коза-дереза», «Лисичка та журавель», «Пан Коцький», «Солом'яний бичок»; чарівні («Івасик-Телесик», «Котигорошко», «Царівна-жаба», «Кирило кожум'яка», «Летючий корабель», «Кривенька качечка»; соціально-побутові («Дідова дочка і бабина дочка», «Про дурня»,	6

		«Солдат і смерть», «Два брати», «Мудра дівчина» та ін.). Найвідоміші українські казкарі (Р. Чмихало, Х. Провора, А. Грицуняк, С. Пуздряч та ін.). Завдання: створити базу інтернет-ресурсів екранізованих фільмів українською мовою за мотивами українських казок	
9	Жанр літературної казки у творчості українських класиків XIX століття	Жанр літературної казки у творчості українських класиків Марка Вовчка, Панаса Мирного, С. Руданського, Ю. Федьковича, І. Франка, Лесі Українки, М. Коцюбинського, П. Тичини, Н. Забіли, Григора Тютюнника, В. Симоненка, В. Близнеця та ін. Фантастичний світ казок В. Короліва-Старого «Потерчата», «Хуха-Моховинка»: авторське трактування „нечистої сили”, добро і зло в казці Завдання: створити базу інтернет-ресурсів екранізованих фільмів українською мовою за мотивами літературних казок	2
10	Інтерпретація народної казки у літературах народів світу	Майстерність інтерпретації народної казки у літературах народів світу: О. Пушкін, К. Чуковський (російська); Г. К. Андерсен (датська); брати Грімм (німецька); Ш. Перро (французька); А. Ліндгрєн (шведська); Л. Керолл (англійська); Дж. Родарі (італійська) Завдання: підготувати презентацію «Інтерпретації народної казки у літературах народів світу»	2
11	Дитячі трансформовані варіанти календарної обрядовості	Завдання: інсценізувати фрагменти дитячих трансформованих варіантів календарної обрядовості (на вибір)	6
12	Малі фольклорні жанри, їх ідейно-тематичне багатство, художня своєрідність, педагогічна цінність.	Малі фольклорні жанри (прислів'я, приказки, загадки, скоромовки), їх ідейно-тематичне багатство, художня своєрідність, педагогічна цінність. Завдання: 1) ознайомитися із збірками загадок (С. Васильченка “Золота діжа”) та прислів'їв і приказок (І. Сенченка “Де сім господинь, там хата не метена”); 2) вивчити напам'ять (на вибір).	4
Змістовий модуль 2.			
Особливості становлення та розвитку літератури для дітей			
Лекційний модуль			
1	Світ дитини у творах письменників кінця XIX-початку XX ст.	Початок теорії дитячої літератури: І. Франко. Огляди і рецензії на дитячі книжки. Літературно-критичні і теоретичні праці з проблем дитячої літератури. Тематика дитячих оповідань І. Франка: а) Автобіографізм оповідань "Малий Мирон", "Олівець", "Грицева шкільна наука", "У кузні"; б) Гуманістичний пафос оповідань "До світла", "Цигани", "Яндруси".	2

		<p>Новаторство І. Франка у жанрі казки. Поетика збірки "Коли ще звірі говорили".</p> <p>Проблема адресата творів, посилення реалістичних мотивів, глибокий психологізм, жанрова досконалість творів М. Коцюбинського.</p> <p>Художньо-тематична багатогранність поетичного доробку Олени Пчілки.</p> <p>Твори Лесі Українки в дитячому читанні:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) Цикл поезій "В дитячому крузі"; б) збірка фольклорних творів "Дитячі ігри, пісні й казки"; в) жанр казки у творчості митця; г) класична поетична спадщина Лесі Українки у дитячому читанні. <p>Аналіз оповідань Бориса Грінченка на шкільну тему: „Екзамен”, „Сама, зовсім сама”, „Сестриця Галя”, „Дзвоник”, „Украла”.</p>	
2	Література для дітей і юнацтва у сучасних умовах (кінець ХХ - початок ХХІ ст.)	<p>Пригодницька література для дітей.</p> <p>Всеволод Нестайко „Таємничий голос за спиною”, „Неймовірні детективи”: поєднання містики й реальності, інформативність, ознаки детектива.</p> <p>А. Кокотюха „Таємниця козацького скарбу”: алюзія на „Гаррі Поттера і філософський камінь”</p> <p>Дж. Роулінг, історія про пригоди трьох друзів, сюжетні колізії, проблематика.</p> <p>Я. Стельмах „Митькозавр із Юрківки</p> <p>.Нові явища дитячої літератури: "Диво калинове" Дмитра Білоуса, "Берегиня" «Біловіт», Василя Скуратівського.</p> <p>.Перевидання класичних авторів для наймолодших читачів.</p> <p>Друге життя адаптованих книг про рідну історію Д.Туптала, М.Драгоманова, М.Грушевського, А.Лотоцького, Д.Яворницького, А.Кашенка..</p> <p>Сучасна критична й літературознавча думка у царині літератури для дітей.</p>	2
Практичний модуль			
1	Жанрово-тематична палітра літератури для дітей та юнацтва ХХ століття.	<p>Періодизація української дитячої літератури новітнього періоду.</p> <p>Дитяча література 20-30-тих років ХХ ст.</p> <p>Розвиток поезії для дітей (вірші П.Тичини, М.Рильського, В.Сосюри, М.Терещенка, Н.Забіли та ін</p> <p>Дитячі долі в малій прозі Володимира Винниченка Аналіз збірки "Намисто", оповідань "Кумедія з Костем", "Федько-халамидник"</p> <p>Психологізм розкриття підліткового характеру в оповіданнях Валер'яна Підмогильного.</p> <p>Література для дітей і юнацтва 50-80 років.</p> <p>Психологічно-реалістичні твори для дітей у літературі 60 – 80-х років ХХ століття.</p> <p>а)М. Вінграновський „Первінка”: проблематика,</p>	2

		<p>образ Миколки, своєрідність викладу матеріалу;</p> <p>б) Майстерність характеротворення, реалістична достовірність творів Г. Тютюнника „Климко”:</p> <p>«Облога», «Вогник далеко в степу»;</p> <p>в) глибока психологічність підліткових і юнацьких характерів у оповіданнях «В сутінки», «Зав'язь».</p> <p>Повість Є. Гуцала „Пісні вогню і попелу”.</p> <p>Українська класика про участь дітей і молоді у війні.</p> <p>Щорічник "Література. Діти. Час" і його роль у висвітленні літературознавчих і критичних проблем дитячої літератури.</p>	
Модуль самостійної роботи			
	Тема	Види і форми роботи	
1	Біблія у дитячому читанні	<p>Біблія як виняткова пам'ятка духовності людства, унікальна релігійна й художня книга, джерело вічних сюжетів у мистецтві. Структура Біблії. Біблія у дитячому читанні. Адаптовані видання Біблії для дітей. Феномен біблійних мотивів як визначальний фактор становлення літератури для дітей (Псалтир, життя святих та інша церковна література). Природничо-наукова література пізнавального характеру («Шестидневник», «Фізіолог», «Пчела»). Біблійні мотиви в українській літературі (Г.Сковорода, Т.Шевченко, Леся Українка, Панас Мирний, І. Франко, П.Тичина, І. Багряний, Л.Костенко, І.Драч та ін.).</p> <p>Завдання: 1) підготувати доповідь «Біблійні мотиви в українській літературі»</p>	2
2	Особливості становлення та умови розвитку української дитячої літератури першої половини ХІХ століття	<p>Витоки і джерела дитячої літератури на Україні (ХУ – ХУІІ ст.). Коло дитячого читання у ХУ – ХУІІ ст. (фрагменти літописів, “Повість минулих літ”, “Повчання Володимира Мономаха дітям”, “Слово о полку Ігоревім”). Навчальні книги, їх роль у зародженні дитячої літератури. («Азбука» Івана Федорова (1574), граматики Лаврентія Зизанія (1596), Мелетія Смотрицького (1619), В.Бурцова (1634) та ін.; «Букварь южнорусский» Т. Шевченка (1861); букварі П.Куліша,, К.Шейковського, М.Гатцука, та ін.).</p> <p>Дитяча література у період становлення нової української літератури. Маркіян Шашкевич «Читанка для діточок в народних училищах руських» (1836). Олександр Духнович і початок дитячої літератури на Закарпатті: «Книжица читальная для начинающих» (1847), підручники, вірш «Про шкільні радості», «Загадки» і «Логогрифи».</p> <p>Завдання: 1) підготувати доповідь про навчальні книги, їх роль у зародженні дитячої літератури</p>	4
3	Роль Т.Шевченка у розвитку української дитячої	Роль і місце творів Т.Г.Шевченка в українській	4

	літератури XIX століття	дитячій літературі, у художньо-естетичному вихованні дітей. Тема дитинства у творах Т.Шевченка Елементи автобіографізму у поезіях, їх психологічний реалізм. Майстерність пейзажної лірики Т.Шевченка, .Погляди Т.Шевченка на освіту і виховання дітей /"Букварь южноруський"/. Завдання: 1) вивчити напам'ять (на вибір) поезію Т.Шевченка	
4	Образ Т.Шевченка в історико-біографічних творах для дітей та юнацтва	Образ Т.Шевченка в історико-біографічних творах для дітей та юнацтва («У бур'янах» С.Васильченка, «Тарасові шляхи», «Маленьким про великого Тараса» О. Іваненко, «Козачок» В.Бичка, «Тарасові птиці» В.Скомаровського, «Тарас у дяка» І.Блажкевич та ін.). Завдання: 1) підготувати презентцію про образ Т.Шевченка в історико-біографічних творах для дітей та юнацтва .	4
5	Жанрова палітра дитячої літератури середини - другої половини XIX ст.	Шляхи розвитку дитячої літератури середини другої половини XIX ст. Своєрідність казок та повістей для дітей Марко Вовчок. ("Дев'ять братів і десята сестриця Галя", "Невільниця", "Кармелюк", "Маруся", "Ведмідь", "Королева Я", "Игрушечка", "Маша"). Материнська доля у повістях "Горпина", "Два сини", "Козачка". Російські переклади письменниці дитячих творів Г.К.Андерсена, Ж.Верна, Жорж Санд, науково-популярних книг: А.Брема "Життя тварин", Ч.Дарвіна «Походження людини». Широка жанрова палітра Леоніда Глібова у призмлі літератури для дітей (байки, загадки, відгадки, пісеньки, акровірші). Лірика П. Грабовського та Я. Щоголева у колі дитячого читання. Інтерес до світу дитини у психологічній прозі Панаса Мирного. Дитяча тема у творчості Ю.Федьковича, І. Нечуя-Левицького, С. Руданського, І. Манжури. Завдання: 1) вивчити напам'ять (на вибір).поезію Леоніда Глібова; 2) підготувати буктрейлер про одну з казок Марка Вовчка.	6
6	Творчість Леоніда Глібова у призмлі літератури для дітей	Жанрова палітра Леоніда Глібова байки («Вовк та ягня», «Щука», «Коник-стрибунець», «Лисиця-жалібниця»), загадки, відгадки, пісеньки, акровірші) у призмлі літератури для дітей. «Журба». Завдання: 1) підготувати презентацію «Жанрова палітра Леоніда Глібова» 2.) вивчити напам'ять байку Леоніда Глібова (на вибір).	4

7	Іван Франко як критик, теоретик та дитячий письменник	<p>Початок теорії дитячої літератури: І. Франко. Огляди і рецензії на дитячі книжки. Літературно-критичні і теоретичні праці з проблем дитячої літератури.</p> <p>Тематика дитячих оповідань І. Франка:</p> <p>а) Автобіографізм оповідань "Малий Мирон", "Олівець", "Грицева шкільна наука", "У кузні";</p> <p>б) гуманістичний пафос оповідань "До світла", "Цигани", "Яндруси".</p> <p>в) соціально-побутовий план оповідань "Красне писання", "Отець-гуморист".</p> <p>Новаторство І. Франка у жанрі казки. Поетика збірки "Коли ще звірі говорили".</p> <p>Завдання: 1) підготувати презентацію казки зі збірки "Коли ще звірі говорили" (на вибір)</p>	4
8	Жанрова та художньо-тематична багатогранність дитячої літератури кінця ХІХ-початку ХХ ст	<p>Проблема адресата творів, посилення реалістичних мотивів, глибокий психологізм, жанрова досконалість творів М. Коцюбинського. Художньо-тематична багатогранність поетичного доробку Олени Пчілки.</p> <p>Твори Лесі Українки в дитячому читанні:</p> <p>а) Цикл поезій "В дитячому крузі";</p> <p>б) збірка фольклорних творів "Дитячі ігри, пісні й казки";</p> <p>в) жанр казки у творчості митця;</p> <p>г) класична поетична спадщина Лесі Українки у дитячому читанні.</p> <p>Аналіз оповідань Бориса Грінченка на шкільну тему: „Екзамен”, „Сама, зовсім сама”, „Сестриця Галя”, „Дзвоник”, „Украла”.</p> <p>Завдання: 1) підготувати презентацію «Твори Лесі Українки в дитячому читанні»</p>	8
9	Драматичні новели з життя дітей Василя Стефаника Марка Черемшини, Архипа Тесленка	<p>Драматичні новели з життя дітей Василя Стефаника (1871 – 1936) («Новина», «Кленові листки», «Діточа пригода», «Катруся»), Марка Черемшини («Карби», «Чічка», «Злодія зловили»), Архипа Тесленка («Школяр»).</p> <p>Завдання: 1) підготувати тестові завдання з теми «Драматичні новели з життя дітей Василя Стефаника»</p>	2
10	Твори Олександра Олеся у дитячому читанні.	<p>Художньо-естетична вишуканість пейзажних мініатюр поета («Все навколо зеленіє», «Ліс восени», «Степ», «Ялинка» та ін.). Драматичні обробки казок Олександра Олеся («Солом'яний бичок», «Івасик Телесик», «Микита Кожум'яка» та ін.). фольклорне й авторське начало. Тема історії рідного краю в поезіях «Печенізька облога Києва», «Війна з татарами», «Ярослав Осмомисл», в поемі «Княжа Україна». Переклади казок</p>	6

		<p>В.Гауфа, “Пісні про Гайавату” Г.Лонгфелло. Зв’язок творчості письменника з педагогічною діяльністю.</p> <p>Завдання: 1) підготувати презентацію «Тема історії рідного краю в поезіях Олександра Олеся» 2.) вивчити напам’ять поезію Олександра Олеся (на вибір).</p>	
11	Педагогічна діяльність та творчість Степана Васильченка для дітей	<p>Проблемно-художнє наповнення оповідань про дітей, учителів дореволюційних років («Циганка», «Дош», «Оксана», «Роман», «Басурман», «Дома» та ін.). Цикл для молодших «Школярі», «Крилаті слова».</p> <p>Оповідання «Приблуда» й повісті «Олив’яний перстень». Проблема колективу й особистості у творах. Оптимістичне, романтичне й реалістичне у С.Васильченка.</p> <p>Погляди С.Васильченка на дитячу літературу («Лист», «До редакції «Пролетарська правда» та ін.).</p> <p>Завдання: 1) підготувати доповідь «Погляди С.Васильченка на дитячу літературу»</p>	2
12	Світова література у дитячому читанні	<p>Зарубіжна література у дитячому читанні. Загальний огляд.</p> <p>.болюціоніська тема у творчості Бічер Стоу ("Хатина дядька Тома").</p> <p>Неповторний світ романів Жюль Верна ("П’ятнадцятирічний капітан", "Діти капітана Гранта", "Таємничий острів").</p> <p>Поетизація дитинства і юності, палкий протест проти соціальної несправедливості повістей Марка Твена.</p> <p>Чарівність світу Льюїса Керолла ("Аліса у країні чудес").</p> <p>Редьярд Кіплінг у дитячому читанні ("Мауглі", "Ріккі-Тікі-Таві").</p> <p>Завдання: 1) створити базу інтернет-ресурсів екранізованих фільмів українською мовою за мотивами творів зарубіжної літератури для дітей</p>	4
13	Твори Б. Антоненка-Давидовича в дитячому читанні	<p>Чинники формування національної свідомості письменника в дитинстві. Походження прізвища. Повість „Слово матері”: а) засудження автором національного нігілізму, бездуховності (Зіна, сім’я Кузьмініх-Караваєвих); б) роль почуття роду у формуванні особистості (Іван Сметана, Афоня); в) художні особливості: роль епіграфа, своєрідність композиції, засоби комічного, значення прізвища Кузьміни-Караваєви. Оповідання „Золотий кораблик”: символізм назви, образ хлопчика, роль картин природи.</p>	2

		Оповідання „Не святі горшки ліплять”: образ Степана Васильовича (Степана Васильченка), символізм назви, виховне значення. Завдання: . 1) Підготувати реферат «Чинники формування національної свідомості Б. Антоненка-Давидовича»	
14	Вагомий внесок письменників Західної України у розвиток української дитячої літератури.	Антін Лотоцький – один із засновників видавництва «Світ дитини», (Львів, 1919) й однойменного часопису, вірші. Збірка історичних оповідань «Княжа слава», книжка «Історія України для дітей». Вірші, пісеньки, загадки Марійки Підгірянки – зразки високохудожньої літератури для дітей («Діти й ластівка», «Місяць і зірки», «Колискова», «Грай, бджілко!» та ін.). Богдан Лепкий. Казки і вірші для дітей («Казки мого життя», «Батько й мати», «Рідна стріха», «Рідні», вірші про Т.Шевченка «Тарас Шевченко» й «Шевченкова верба» та ін.). Богдан-Ігор Антонич – поет-новатор європейського рівня. Особливості поезики, оригінальна художня система віршів «Весна», «Зелений ясень, серп і коні», «Назустріч» та ін.). Завдання: підготувати презентацію «Письменники Західної України – дітям»	4
15	Творчість Всеволода Нестайка	Тематика творчості. Повісті-казки про життя сучасної школи, про веселі учнівські пригоди. Оригінальність сюжетів, образів. Жанр “шкільної повісті” у творчості В.Нестайка. . Загальний аналіз трилогії “Тореадори з Васюківки” як одного з найкращих творів сучасної світової літератури для дітей. Драматичні детективи В.Нестайка для дітей. Завдання: підготувати буктрейлер до одного з творів В.Нестайка (на вибір).	4
16	Українська літературна казка ХХ ст.	Загальний огляд розвитку жанру літературної казки в українській літературі ХХ століття. Форми і види української літературної казки ХХ століття. Відродження жанру казки у творчості О.Іваненко. Природничі казки (збірка “Лісові казки”). Аналіз казок із збірки “Великі очі”. Віршовані казки П.Воронька, В.Симоненка. Повісті-казки Б.Чалого. Завдання: 1).Зробити аналіз літературних казок (на вибір) О. Іваненко та В.Симоненка. 2).Підготувати реферат «Розвиток жанру літературної казки в українській літературі ХХ століття»	2
17	Дитяча література діаспори	Завдання: розробити сценарій літературного	2

		вечора (Літературної вітальні), присвяченого життю і творчості дитячого письменника діаспори	
18	Здобутки сучасної української літератури для дітей і юнацтва	<p>Жанр “шкільної повісті” у творчості В.Нестайка. .</p> <p>Загальний аналіз трилогії “Тореадори з Васюківки” як одного з найкращих творів сучасної світової літератури для дітей.</p> <p>Драматичні детективи В.Нестайка для дітей.</p> <p>Плідна праця у дитячій літературі сучасних авторів – І.Калинця («Писанки», «Дивосвіт» (фрагменти), «Хлопчик-фігурка, який задоволений собою»; Галини Малик «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»; Лесі Воронини «Таємне товариство боягузів, або Засіб від переляку№ 9», «Суперагент 000. Таємниця золотого кенгуру»; Марини Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських»; Олександра Гавроша «Неймовірні пригоди Івана Сили»; Ніни Бічуї «Шпага Славка Беркути»; Сашка Дерманського «Король Буків, або Таємниця Смарагдової книги».</p> <p>Завдання: підготувати бібліографічний огляд «Херсонські письменники – дітям»</p>	4
19	Сучасна українська критика дитячої літератури	<p>Сучасна українська критика дитячої літератури. (Ознайомлення з монографіями, збірниками літературно-критичних статей з проблем дитячої літератури).</p> <p>Завдання: Підготувати огляд одного із збірників літературно-критичних статей про дитячу літературу “Література. Діти. Час”.</p>	2

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для ефективної організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів застосовується комплекс словесних, наочних та практичних методів навчання, що містять гносеологічний, логіко-змістовий, психологічний та педагогічний аспекти.

Окрім традиційних методів навчання (лекція, бесіда, демонстрація, консультування) з метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи: аудіовізуальний метод, інтерв'ювання, мозковий штурм, кейс-метод, метод проектів, моделювання, творчі завдання, професійно-орієнтовані ділові ігри, конкурси та вікторини, експерименти, тематичні дискусії тощо).

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля. Тривалість виконання модульних контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.

Форми проведення модульних контролів з дисципліни «Історія української літератури (I пол. XIX ст.)»:

- 1) перевірка проектів;
- 2) написання рефератів, наукових статей, анотацій, рецензій;
- 3) тестування.

ПІДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ проводиться в кінці семестру у формі екзамену.

Форми проведення підсумкового контролю з дисципліни «Історія української літератури (I пол. XIX ст.)»:

- 1) усне опитування;
- 2) тестування.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів відбувається за такою шкалою:

Бали	Рівень знань	Результат
90-100 А	відмінно	зараховано
82-89 В	дуже добре	зараховано
74-81 С	добре	зараховано
64-73 D	задовільно	зараховано
60-63 Е	задовільно	зараховано
35-59 FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34 F	незадовільно	не зараховано

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Система оцінювання знань, умінь і навичок студентів здійснюється на підставі наступних критеріїв:

- 1) критеріїв оцінювання практичних занять;
- 2) критеріїв оцінювання тестів;
- 3) критеріїв оцінювання заліку.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Рівень, шкала ECTS	Рейтингова шкала	Критерії успішності
Високий А (відмінно)	100	Студент: знає теоретичний матеріал; володіє вміннями й навичками будувати риторичний текст, дотримуючись культури діалогу (монологу), полеміки; має навички виступу перед аудиторією; здатний аргументувати власну думку, переконати аудиторію; виявив уміння створювати власні виступи, аналізувати, редагувати й рецензувати чужі; якісно опрацював завдання для самоконтролю; виконав усі домашні завдання; підготував реферат (доповідь) за обраною темою; відповідь вирізняється точністю формулювань, логікою доведень, високим рівнем знань висвітлюваної проблеми.
	90	Студент: знає теоретичний матеріал; володіє вміннями й навичками будувати риторичний текст, дотримуючись культури діалогу (монологу), полеміки; має навички виступу перед аудиторією, але не виявляє ініціативи; здатний аргументувати власну думку, переконати аудиторію, робити висновки; виявив уміння створювати власні виступи, аналізувати, редагувати й рецензувати чужі за вказівкою викладача; якісно опрацював завдання для самоконтролю; виконав усі домашні завдання; підготував реферат (доповідь) за обраною темою; відповідь вирізняється точністю формулювань, логікою доведень, високим рівнем знань висвітлюваної проблеми; уміння розв'язувати складні практичні завдання; відповіді на запитання можуть містити незначні неточності.
		студент добре знає теоретичний матеріал; володіє навичками створення риторичних тестів, редагування та рецензування чужих; має вміння виступати перед аудиторією, доводити власну думку, робити висновки;

<p style="text-align: center;">Вище середнього В (дуже добре)</p>	89	опрацював усі завдання для самоконтролю; виконав усі домашні завдання; підготував реферат за обраною темою; вміння розв'язувати складні практичні завдання; відповіді на запитання можуть містити певні неточності.
	82	студент засвоїв теоретичний матеріал; володіє базовими навичками створення риторичних тестів, редагування та рецензування чужих; має вміння виступати перед аудиторією, доводити власну думку, робити висновки, спираючись на зразки; опрацював усі завдання для самоконтролю; виконав усі домашні завдання; підготував реферат за обраною темою; вміння розв'язувати складні практичні завдання; відповіді на запитання можуть містити певні неточності й лексичні помилки.
<p style="text-align: center;">Середній С (добре)</p>	81	студент засвоїв теоретичний матеріал; володіє базовими навичками створення риторичних тестів, однак мав труднощі під час редагування та рецензування чужих; має вміння виступати перед аудиторією, доводити власну думку, робити висновки; опрацював усі завдання для самоконтролю; виконав усі домашні завдання; підготував реферат за обраною темою; виявив уміння послідовно висловлювати думку, але допускав помилки в аргументах; виявив уміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань, спираючись на рекомендації викладача.
	74	Студент засвоїв теоретичний матеріал; володіє базовими навичками створення риторичних тестів, однак мав труднощі під час редагування та рецензування чужих; має вміння виступати перед аудиторією, доводити власну думку, але у висновках не завжди послідовний; опрацював усі завдання для самоконтролю; виконав усі домашні завдання; підготував реферат за обраною темою; виявив уміння висловлювати думку, але допускав помилки в аргументах; не завжди виявляв уміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.
	73	Студент відтворює основні поняття, але не виділяє взаємозв'язки між ними; може сформулювати думку з допомогою викладача; дотримується основних вимог до створення риторичного тексту певного типу (за зразком); виявляє здатність будувати власні висловлювання та аналізувати чужі; виконуючи вправи, допускає помилки, які не завжди може виправити самостійно; опрацював майже всі завдання для самоконтролю; виконав усі домашні завдання;

Достатній D (задовільно)		підготував реферат за обраною темою; може розв'язати найпростіші типові завдання, але за зразком.
	64	Студент відтворює основні поняття, але не може виділити взаємозв'язки між ними; може сформулювати думку з допомогою викладача або інших студентів; дотримується основних вимог до створення риторичного тексту (за зразком з допомогою викладача); виявляє здатність будувати власні висловлювання (за зразком), але допускає помилки під час аналізу чужих; виконуючи вправи, допускає помилки, які не може виправити самостійно; опрацював практично всі завдання для самоконтролю; виконав не всі домашні завдання, у деяких допускав помилки; мав труднощі у підготовці реферату за обраною темою; не виявив умінь використовувати теоретичні знання для розв'язування найпростіших типових практичних завдань.
Низький E (задовільно)	63	Студент відтворює основні поняття, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язки між ними; може сформулювати думку з допомогою викладача або інших студентів, але не вміє послідовно й аргументовано довести її; дотримується основних вимог до створення риторичного тексту (за зразком з допомогою викладача); не виявляє вмінь будувати власні висловлювання (за зразком) й аналізувати чужі; виконує вправи лише за зразком (інструкцією), допускає помилки, які не може виправити самостійно; опрацював не всі завдання для самоконтролю; виконав не всі домашні завдання, у деяких допускав помилки; у підготовці реферату за обраною темою скористався готовим текстом, не опрацювавши його; не вміє використовувати теоретичні знання для розв'язування найпростіших типових практичних завдань.
	60	Студент поверхово відтворює основні поняття, не виділяє взаємозв'язки між ними; формулює думку лише з допомогою викладача або інших студентів, не дотримується послідовності у її висловленні; не дотримується основних вимог до створення риторичного тексту (за зразком); виконує вправи лише за зразком (інструкцією), допускає суттєві помилки, які не може пояснити й виправити самостійно; не опрацював завдання для самоконтролю; виконав не всі домашні завдання, у багатьох із них допускав помилки; підготував реферат за обраною темою, скориставшись готовим текстом, не опрацювавши його; не вміє використовувати теоретичні знання для розв'язування найпростіших типових

		практичних завдань.
Початковий FX (незадовільно)	59	елементарний рівень знань теоретичного матеріалу; формулює думку фрагментарно лише з допомогою викладача або інших студентів; не дотримується вимог та правил мовного й технічного оформлення риторичного тексту; у виконанні вправ відсутня самостійність, допускає суттєві помилки, які не може пояснити й виправити; не опрацював завдання для самоконтролю; не виконав домашні завдання; не підготував реферат за обраною темою; не вміє використовувати теоретичні знання для розв'язування найпростіших типових практичних завдань.
	35	відсутні знання теоретичного матеріалу; незадовільне виконання домашніх завдань; незадовільне опрацювання питань для самоконтролю.
Початковий F (незадовільно)	1–34	Студент не виявив знань значної частини навчального теоретичного матеріалу; був відсутній на лекційних заняттях; не опрацював завдання для самоконтролю; не виконав домашні завдання; не підготував реферат за обраною темою; не виявив умінь орієнтуватися під час розв'язання простих практичних завдань; допускав істотні помилки у відповідях на запитання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Під час оцінювання самостійної роботи студентів необхідно враховувати:

Повноту виконання завдання:

- елементарна;
- фрагментарна;
- неповна;
- повна.

2. Рівень самостійності студента:

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь:

- робота з інформацією;
- володіння різними способами оброблення інформації;
- складання плану, рецензій, конспекту;
- уміння користуватися бібліотекою, джерельною базою;
- спостереження, експеримент.

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь:

- визначення понять;
- аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування;
- уміння відповідати на запитання;
- уміння виконувати творчі завдання.

5. Рівень сформованості фахових умінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

- низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
- середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

За шкалою ECST	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
A	100	5 відмінно	<ul style="list-style-type: none">• Завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача;• має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень;• добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню;• користується широким арсеналом засобів доказу власної думки;• розв'язує складні проблемні завдання як навчального, так і методичного характеру;• має здібності системно-наукового аналізу та прогнозування педагогічних явищ;• уміє створювати та розв'язувати проблеми;

			<ul style="list-style-type: none"> • робить висновки і приймає рішення у складних навчальних і виробничих ситуаціях; • володіє вміннями творчо-пошукової діяльності.
	90		<ul style="list-style-type: none"> • Завдання виконане повністю з використанням літератури, запропонованої викладачем; • має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; • добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; • користується широким арсеналом засобів доказу власної думки; • розв'язує складні проблемні завдання як навчального, так і методичного характеру; • має здібності системно-наукового аналізу та прогнозування педагогічних явищ; • уміє ставити та розв'язувати проблеми; • робить висновки і приймає рішення у складних ситуаціях; • володіє вміннями творчо-пошукової діяльності.
В	89	4 добре	<ul style="list-style-type: none"> • Завдання виконані повністю, без допомоги викладача, але з деякими огріхами; • самостійно здійснює інформаційний пошук і володіє способами систематизації інформації; • здатний до самостійного опрацювання навчального матеріалу; • у власній аргументації використовує загально-відомі докази, • виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача; • робить висновки і самостійно приймає рішення у складних ситуаціях; • володіє вміннями творчо-пошукової діяльності.
	83		<ul style="list-style-type: none"> • Завдання виконані повністю, але з деякими огріхами; • самостійно здійснює інформаційний пошук і володіє способами систематизації інформації; • здатний до самостійного опрацювання навчального матеріалу; • у власній аргументації використовує загально-відомі докази, • виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача; • робить висновки і приймає рішення у складних ситуаціях після консультації з викладачем; • володіє вміннями творчо-пошукової діяльності.

C	81	4 добре	<ul style="list-style-type: none"> • Завдання виконано без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; • уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; • критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; • може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; • вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і нестандартних навчальних ситуаціях.
	74		<ul style="list-style-type: none"> • Завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; • не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; • критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; • може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; • вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях.
D	73	3 задовільно	<ul style="list-style-type: none"> • Завдання виконане після консультації з викладачем і неповністю; • застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з декількох джерел; • має навички роботи з підручником, науковими джерелами; • має стійкі навички роботи з конспектом; • усвідомлює, якою інформацією з окремого питання володіє, а якою – ні; • може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати його й робити висновки; • може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу, спираючись на консультацію викладача; • вибирає відомі способи дій для виконання фахових завдань.
	64		<ul style="list-style-type: none"> • Завдання виконане після консультації з викладачем і неповністю; • застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з декількох джерел; • має фрагментарні навички роботи з підручником, науковими джерелами;

			<ul style="list-style-type: none"> • має навички роботи з конспектом; • усвідомлює, якою інформацією з окремого питання володіє, а якою – ні; • може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати його, але непослідовний у своїх висновках; • може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу, спираючись на консультацію викладача; <p>вибирає відомі способи дій для виконання фахових завдань.</p>
E	63	3 задовільно	<ul style="list-style-type: none"> • Завдання виконано фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; • усвідомлює недостатній обсяг інформації; • застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з різних джерел; • має фрагментарні уявлення про роботу з науковими джерелами; • демонструє розуміння отриманої інформації; • виявляє розуміння висновків з певного питання; • не має сформованих умінь і навичок роботи з отриманою інформацією; • володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.
	60		<ul style="list-style-type: none"> • Завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; • усвідомлює недостатній обсяг інформації; • застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з одного джерела; • має фрагментарні уявлення про роботу з науковими джерелами; • демонструє розуміння отриманої інформації; • виявляє розуміння висновків з певного питання; • не має сформованих умінь і навичок роботи з отриманою інформацією; • володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.
FX	59	2 незадовільно	<ul style="list-style-type: none"> • Завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; • необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; • має елементарні вмінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без

			<p>подальшого її аналізу;</p> <ul style="list-style-type: none"> • не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; • більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.
	35		<ul style="list-style-type: none"> • Завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; • необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; • не має елементарних умінь здійснювати первинну обробку й подальший аналіз навчальної інформації; • не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; <p>більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.</p>
F	1–34	1 незадовільно	<ul style="list-style-type: none"> • Необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; • не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією; • виявляє вміння користуватися бібліотекою, однак не докладає зусиль для пошуку необхідної інформації; • не має навичок працювати з джерельною базою; • необхідні практичні вміння і навички не сформовані;

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТУ

Звичайно реферати в рамках навчального процесу у вузі оцінюються за наступними головними критеріями:

- уміння підібрати наукову літературу по темі;
- інформаційна насиченість, новизна, оригінальність викладу питань;
- простота і дохідливість викладу;
- структурна організованість, логічність, граматична правильність і стилістична виразність;
- переконливість, аргументованість, практична значущість і теоретична обґрунтованість пропозицій і висновків, зроблених в рефераті.

Слід застерегти студентів від бездумного списування тексту, повного подання літературного джерела. Наукові праці є особливо складними при їхньому необдуманому представленні письмово, а важливо, щоб студент розумів матеріал реферату, осмислив його, наповнив особистою позицією, — інакше цей вид навчальної роботи не виконає своїх функцій

Самостійність розробки теми на основі поглибленого вивчення першоджерел і літератури до неї.

2. Чіткість і послідовність викладення матеріалу відповідно до самостійно складеного плану; у текстовій частині кожне питання плану (завдання) має бути виділено окремо.

3. Правильність оформлення наведених у роботі цитат і виносок.

4. Наявність узагальнень і висновків, зроблених на основі вивчення літератури загалом.

5. Наявність і правильне оформлення списку літератури (з точними бібліографічними даними), яку студент вивчив і використав при написанні контрольної роботи.

У контрольній роботі мають бути відображені головні питання теми і показано вміння:

- відбирати найважливіший матеріал, що стосується теми;
- переконливо обґрунтовувати і аргументувати головні положення роботи;
- викладати питання грамотно, стисло, ясно, послідовно, робити правильні логічні висновки та узагальнення.

1. Помилки у змісті

- Пропуск важливого смислового ланки
- Пропуск декількох смислових ланок
- «Стиснення» тексту
- Фактичні перекручування
- Порушення логічної послідовності (перестановки)

2. Граматичне і мовне оформлення

- Утруднення з початком переказу
- Відсутність граматичного завершення тексту
- Відсутність (порушення) зв'язків між пропозиціями і частинами
- Граматичні помилки
- Мовні помилки

3. Загальне враження

- «Безадресовість» переказу
- Невиразність переказу

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТУ

Викладене розуміння реферату як цілісного авторського тексту визначає критерії його оцінювання, що виявляються у:

Новизні змісту:

- а) актуальність теми дослідження;
- б) новизна й самостійність у постановці проблеми, формулювання нового аспекту відомої проблеми у встановленні нових зв'язків (міжпредметних, внутрішньопродметних, інтеграційних);
- в) уміння працювати з дослідженнями, аналітичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал;
- г) наявність авторської позиції, самостійність оцінок і суджень;
- д) стильова єдність тексту.

Рівні розкриття сутності питання:

- а) відповідність плану темі реферату;
- б) відповідність змісту й плану реферату;
- в) повнота й глибина знань з теми;
- г) обґрунтованість способів і методів роботи з матеріалом;
- е) уміння узагальнювати, робити висновки, зіставляти різні точки зору.

Обґрунтованості вибору джерел:

- а) оцінка використаної літератури: чи розглянуті найбільш відомі роботи з теми дослідження (у т.ч. журнальні публікації останніх років, статистичні дані, довідки й т.ін.).

Дотриманні вимог до оформлення:

- а) правильність оформлення посилання на використану літературу, список літератури;
- б) оцінка грамотності й культури викладу (у т.ч. орфографічної, пунктуаційної, стилістичної культури), володіння термінологією;
- в) дотримання вимог до обсягу реферату.

За шкалою ECST	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
A	100	5 відмінно	<ul style="list-style-type: none">• Виконано всі вимоги до написання, обсягу й захисту реферату;• виявлено самостійність розробки теми на основі поглибленого вивчення першоджерел і літератури до неї;• чітко визначено проблему й переконливо обґрунтовано її актуальність і новизну;• проведено аналіз різних точок зору науковців на проблему;• сформульовано новий аспект аналізованої проблеми й викладено власну позицію;• тему розкрито повністю, питання викладено

			<p>грамотно, стисло і послідовно відповідно до складеного плану;</p> <ul style="list-style-type: none"> • зроблено правильні логічні висновки та узагальнення. • витримано обсяг реферату й дотримано вимоги до його зовнішнього оформлення; • під час захисту виявлено повноту і глибину знань з теми; • дано правильні відповіді на додаткові питання
	90		<ul style="list-style-type: none"> • Виконано всі вимоги до написання, обсягу й захисту реферату; • виявлено самостійність розробки теми на основі вивчення першоджерел і літератури до неї; • чітко визначено проблему й обґрунтовано її актуальність і новизну; • проведено аналіз різних точок зору науковців на проблему; • сформульовано новий аспект відомої проблеми й викладено власну позицію; • тему розкрито повністю, питання викладено грамотно, стисло і послідовно; • зроблено правильні логічні висновки та узагальнення. • витримано обсяг реферату й дотримано вимоги до його зовнішнього оформлення; • під час відповіді на додаткові запитання допущено незначні огріхи.
В	89	4 дуже добре	<ul style="list-style-type: none"> • Виконано всі вимоги до написання, й захисту реферату; • витримано обсяг і дотримано вимоги до його зовнішнього оформлення; • чітко визначено проблему й обґрунтовано її актуальність; • виявлено вміння відбирати найважливіший матеріал, що стосується теми; • зроблено короткий аналіз різних точок зору науковців на проблему й викладено власну позицію; • тему розкрито повністю й сформульовано докладні висновки; • виявлено повноту знань з теми; • достатньо повно дано правильні відповіді на додаткові питання.
	82		<ul style="list-style-type: none"> • Виконано всі вимоги до написання, й захисту реферату; • витримано обсяг і дотримано вимоги до його

			<p>зовнішнього оформлення;</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначено проблему й обґрунтовано її актуальність; • виявлено вміння відбирати найважливіший матеріал, що стосується теми; • зроблено короткий аналіз різних точок зору науковців на проблему й викладено власну позицію; • тему розкрито повністю й сформульовано докладні висновки; • виявлено повноту знань з теми; • під час викладу інформації та відповіді на додаткові запитання допущено мовленнєві помилки.
C	81	4 добре	<ul style="list-style-type: none"> • Дотримано основні вимоги до реферату, його оформлення та захисту, але при цьому допущено деякі недоліки; • обґрунтовано актуальність проблеми, але не доведено новизну її; • питання викладено стисло, ясно, послідовно, але допущено незначні граматичні помилки; • зроблено правильні висновки та узагальнення, але порушено послідовність їх викладу; • наявні певні неточності у викладенні матеріалу; • допущено незначні помилки в мовленнєвому оформленні реферату.
	74		<ul style="list-style-type: none"> • Дотримано основні вимоги до реферату, його оформлення та захисту, але при цьому допущено деякі недоліки; • обґрунтовано актуальність проблеми, але не доведено новизну її; • питання викладено стисло, ясно, послідовно, але допущено граматичні помилки; • зроблено правильні узагальнення, але порушено послідовність їх викладу; • наявні певні неточності у викладенні матеріалу; • висновки не чіткі; • допущено незначні помилки в мовленнєвому оформленні.
D	73	3 задовільно	<ul style="list-style-type: none"> • Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки; • є неточності у викладі матеріалу, порушено зв'язки між його частинами; • порушено логічну послідовність у судженнях і висновках;

			<ul style="list-style-type: none"> • не витримано обсяг реферату; • є недоліки в оформленні; • допущено граматичні помилки у мовному оформленні матеріалу; • на додаткові питання під час захисту дано неповні відповіді
	64		<ul style="list-style-type: none"> • Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки; • є неточності у викладі матеріалу, порушено зв'язки між його частинами; • відсутні логічна послідовність у судженнях і висновках; • не витримано обсяг реферату; • є недоліки в оформленні; • допущено граматичні помилки у мовному оформленні матеріалу; • на додаткові питання під час захисту дано неповні відповіді.
E	63	3 задовільно	<ul style="list-style-type: none"> • Основні вимоги до реферату і його захисту виконані не в повному обсязі, • не доведено актуальності, відсутня новизна проблеми; • допущено помилки в змістовому і мовному оформленні; • допущено істотні недоліки у викладі інформації, її послідовності; • тему розкрито лише частково; • допущено фактичні помилки в змісті або під час відповіді на додаткові питання; • під час захисту не зроблено висновки.
	60		<ul style="list-style-type: none"> • Допущено відступи до вимог написання і захисту реферату; • допущено помилки в змістовому і мовному оформленні; • актуальність і новизна не розкриті; • є істотні недоліки у викладі інформації, її послідовності; • тему розкрито лише частково; • допущено фактичні помилки в змісті або під час відповіді на додаткові питання; • під час захисту не зроблено висновки, допущено мовні і мовленнєві помилки. <p>є відступи від вимог до реферування.</p>
FX	59	2 незадовільно з можливістю повторного складання	<ul style="list-style-type: none"> • Тему реферату не розкрито; • виявлено істотне нерозуміння досліджуваної проблеми; • не дотримано основних вимог до написання реферату і його захисту;
	35		

F	1-34	2 незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисциплін.	Реферативну роботу не виконано.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДЕО-ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Під час оцінювання презентації враховуються такі позиції:

1.Зміст

- Розкрито всі аспекти теми
- Матеріал викладений у доступній формі
- Слайди розташовані в логічній послідовності
- Заключний слайд із висновками
- Бібліографія з перерахуванням всіх використаних ресурсів

2. Елементи оформлення

- Зміна слайдів
- Дизайн
- Анімація: стандартні, установка ефектів при зміні слайдів
- Графіки, діаграми, малюнки

3. Елементи творчості

- Оригінальність і винахідливі приклади

За шкалою ECST	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
A	100	5 відмінно	<ul style="list-style-type: none"> • У презентації відбито глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених завдань; • матеріал викладено у доступній формі; • слайди розташовано в логічній послідовності; • під час аналізу-інтерпретації аргументовано власне ставлення до проблеми, зроблено самостійні висновки; • малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації; • виявлено оригінальність в оформленні й добиранні прикладів; • роботу виконано творчо і самостійно; • бібліографію подано з перерахуванням усіх використаних ресурсів.
	90		<ul style="list-style-type: none"> • У презентації відбито глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених завдань; • матеріал викладено у доступній формі; • слайди розташовано в логічній послідовності; • під час аналізу-інтерпретації аргументовано власне ставлення до проблеми, зроблено самостійні висновки; • малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації; • роботу виконано творчо і самостійно; • бібліографію подано з перерахуванням усіх

			<p>використаних ресурсів;</p> <ul style="list-style-type: none"> • допущено незначні огріхи в мовному оформленні.
В	89	4 добре	<ul style="list-style-type: none"> • Презентація задовольняє всі критерії, що висуваються до неї; • матеріал викладнено в доступній для розуміння формі; • слайди розташовано в логічній послідовності, а заключний містить висновки; • представлений матеріал відбиває глибокий пошук та застосування навичок мислення високого рівня; • графіки, малюнки, діаграми доводять глибоке розуміння теми; • розкрито всі аспекти теми; • допущено помилки в оформленні літератури й у мовному оформленні слайдів..
	83		<ul style="list-style-type: none"> • Презентація задовольняє всі критерії, що висуваються до неї; • матеріал викладнено в доступній для розуміння формі; • слайди розташовано в логічній послідовності, а заключний містить висновки; • графіки, малюнки, діаграми доводять глибоке розуміння теми, але не містять негрубі помилки; • розкрито всі аспекти теми; <p>допущено помилки в оформленні літератури й у мовному оформленні слайдів..</p>
С	81	4 добре	<ul style="list-style-type: none"> • Презентація повністю відповідає темі; • слайди розташовано в логічній послідовності, а заключний містить висновки; • інформація, здобута із різноманітних джерел, відбиває зміст теми; • графіки, малюнки і діаграми побудовані відповідно до вимог; • бібліографія містить посилання на використані ресурси; • проект корисний не тільки для студентів, які його створили;
	74		<ul style="list-style-type: none"> • Презентація відповідає темі; • слайди розташовано в логічній послідовності, а заключний містить висновки; • інформація здобута із різноманітних джерел; • графіки, малюнки і діаграми побудовані відповідно до вимог, але подані в чорно-білій кольоровій гамі; • бібліографія містить посилання на використані

			<p>ресурси;</p> <ul style="list-style-type: none"> • проект корисний для студентів, які його створили;
D	73	3 задовільно	<ul style="list-style-type: none"> • Проект представляє інформацію структуровану у формі опорного конспекту; • слайди розташовано в логічній послідовності, однак заключний не містить висновків; • інформацію подано зрозуміло для аудиторії, але дещо примітивно; • зроблено акцент на важливих питаннях, що відбито в графіках, малюнках і діаграмах; • бібліографія містить всі використані ресурси; • у текстах слайдів допущено граматичні помилки.
	64		<ul style="list-style-type: none"> • Проект представляє інформацію структуровану у формі опорного конспекту; • слайди не завжди розташовано в логічній послідовності; • заключний слайд не містить висновків; • інформацію подано зрозуміло для аудиторії, але дещо примітивно; • зроблено акцент на важливих питаннях, що відбито в графіках, малюнках і діаграмах; • бібліографія не містить всі використані ресурси; • у текстах слайдів допущено граматичні й лексичні помилки;
E	63	3 задовільно	<ul style="list-style-type: none"> • Проект сфокусовано на темі, але не висвітлює її; • має певну організаційну структуру, але її не продемонстровано під час показу; • в останньому слайді відсутні висновки; • бібліографія містить лише частково використані ресурси; • у слайдах допущені фактичні помилки чи незрозумілості, але вони не значні;
	60		<ul style="list-style-type: none"> • Проект сфокусовано на темі, але не висвітлює її; • має певну організаційну структуру, але її не продемонстровано під час показу; • в останньому слайді відсутні висновки; • бібліографія не містить використані ресурси; • у слайдах допущені фактичні помилки і незрозумілу інформацію.
FX	59	2 незадовільно з можливістю повторного	<ul style="list-style-type: none"> • Проект здається випадковим, нашвидку зробленим, чи незакінченим; • у слайдах порушено логічну послідовність викладу думки, відсутні висновки;

		складання	<ul style="list-style-type: none"> • у слайдах наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми
	35		<ul style="list-style-type: none"> • Проект видається нашвидку зробленим, незакінченим; • у слайдах порушено логічну послідовність викладу думки, відсутні висновки; • у слайдах наявні значні фактичні помилки та незрозумілості; • у проекті не виявлено чіткого розуміння теми.
F	1–34	2 незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисциплін.	<ul style="list-style-type: none"> • Проект не виконано.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОПОВІДІ

Під час оцінювання відповіді необхідно виділити наступні елементи:

1. Актуальність описаної проблеми та реальність запропонованого механізму вирішення даної проблеми.
2. Подання власної точки зору (позиції, ставлення) при розкритті проблеми.
3. Розкриття проблеми на теоретичному рівні (у порівнянні і з обґрунтуваннями).
4. Логіка в аргументації свої точки зору, врахування реальних обставин в хореографічній культурі та власного життєвого досвіду.
5. Оригінальність підходу до вирішення проблем.
6. Узгодженість в тексті ключових тез та аргументів.
7. Несуперечність особистісних суджень.

За шкалою ECST	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
А	100	5 відмінно	<ul style="list-style-type: none"> • Відбито світоглядну позицію автора, його погляд на сутність проблеми; • проблему розкрито на теоретичному рівні з точним і повним використанням фахових термінів і понять у контексті відповіді; • робота логічна, послідовна, композиційно чітка; • виловлені аргументи, власні думки спираються на факти або особистий досвід; • виявлено оригінальність підходу до розв'язання проблеми.
	90		<ul style="list-style-type: none"> • Відбито світоглядну позицію автора, його погляд на сутність проблеми; • проблему розкрито на теоретичному рівні з використанням фахових термінів і понять; • робота логічна, послідовна, композиційно чітка; • виловлені аргументи, власні думки спираються на факти або особистий досвід; • виявлено оригінальність підходу до розв'язання проблеми.
В	89	4 добре	<ul style="list-style-type: none"> • Представлено власну точку зору (позицію, ставлення) у розкритті проблеми; • питання розкрито на теоретичному рівні, з достатнім використанням фахових термінів і понять у контексті відповіді; • власну думку аргументовано фактами; • доведено несуперечність власних суджень; • виявлено особистий підхід до розв'язання проблеми.
	82		<ul style="list-style-type: none"> • Представлено власну точку зору (позицію,

			<p>ставлення) у розкритті проблеми;</p> <ul style="list-style-type: none"> • питання розкрито на теоретичному рівні, з достатнім використанням фахових термінів і понять у контексті відповіді; • власну думку аргументовано фактами; • доведено несуперечність власних суджень; виявлено особистий підхід до розв'язання проблеми.
С	81	4 добре	<ul style="list-style-type: none"> • Представлено власну точку зору на розкриття порушеної проблеми; • питання розкрито повно з використанням основних термінів і понять у контексті відповіді; • теоретичні зв'язки й обґрунтування в доповіді простежуються слабо; • власні думки аргументовано з опорою на відомі факти; • виявлена деяка оригінальність у поданні матеріалу.
	74		<ul style="list-style-type: none"> • Представлено власну точку зору на розкриття проблеми; • питання розкрито з використанням основних термінів і понять у контексті відповіді; • теоретичні зв'язки й обґрунтування в доповіді явно не простежуються; • власні думки аргументовано з опорою на відомі факти; • оригінальності у поданні матеріалу не виявлено.
D	73	3 задовільно	<ul style="list-style-type: none"> • Проблему розкрито на формальному рівні; • використано фахові терміни і поняття, але без належного обґрунтування; • власна думка не достатньо аргументована фактами під час розкриття проблеми; • у тексті дещо порушено логіку викладу думки;
	64		<ul style="list-style-type: none"> • Проблему розкрито на формальному рівні; • використано фахові терміни і поняття, але без належного обґрунтування; • власна думка не завжди аргументована фактами під час розкриття проблеми; • у тексті порушено логіку викладу думки, допущено мовленнєві помилки;
E	63	3 задовільно	<ul style="list-style-type: none"> • Представлено загальновідому інформацію на побутовому рівні без аргументації та належного аналізу; • порушено логіку викладу думки; • не висловлено власної позиції за обраною проблемою;

			<ul style="list-style-type: none"> • під час виступу допущено лексичні і граматичні помилки.
	60		<ul style="list-style-type: none"> • Представлено загальновідому інформацію на побутовому рівні без аргументації та належного аналізу; • порушено логіку викладу думки; • відсутня власна позиція за обраною проблемою; • під час виступу допущено значну кількість лексичних і граматичних помилок.
FX	59	2 незадовільно незадовільно з можливістю повторного складання	<ul style="list-style-type: none"> • Проблему не розкрито; • дібрана інформація не відповідає завданням.
	35		<ul style="list-style-type: none"> • Проблему не розкрито; • дібрана інформація не відповідає завданням; • допущено велику кількість помилок різного характеру.
F	1-34	2 незадовільно незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу	Завдання не виконано.

Критерії оцінювання відповіді студента на екзамені/диф.заліку

Характеристики критеріїв оцінювання знань	За державною (національною) шкалою	За шкалою ECST	За 100 бальною шкалою
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	5	A	90-100
<p>Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	4,5	B	82-89
<p>Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p>	4	C	75-81
<p>Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.</p>	3,5	D	69-74
<p>Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.</p>	3	E	60-68
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.</p>	2 / Не зараховано з можливістю повторного складання заліку	FX	35-59
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.</p>	1 / Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни	F	1-34

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ

Час виконання 80 хвилин

Вид контролю: заліковий тест

Мета тестового контролю: перевірка успішності засвоєння студентами теоретичного матеріалу та рівня сформованості вмінь і навичок з дисципліни.

Структура тесту

Тест складається з 50 завдань.

Відповіді на завдання тесту не потребують словесного вираження думок, а тільки вибору однієї правильної відповіді з трьох і п'яти запропонованих варіантів.

За кожен правильну відповідь нараховується 2 бали.

Максимальна кількість балів – 100.

Оцінювання результатів тестування здійснюється за такими критеріями:

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ
50	100	А відмінно	25	59	FX незадовільно
49	98		24	57	
48	96		23	56	
47	94		22	54	
46	92		21	52	
45	90		20	49	
44	88	В добре	19	47	
43	86		18	45	
42	85		17	42	
41	84		16	40	
40	83		15	38	
39	80		14	36	
38	78	С добре	13	35	
37	76		12	34	
36	75		11	33	
35	74		10	31	
34	73		9	29	
33	70		8	23	
32	69	D задовільно	7	18	
31	67		6	13	
30	65		5	8	
29	64		4	5	
28	63		3	3	
27	62		2	2	
26	60	E задовільно	1	1	
					F незадовільно

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Богданець-Білоskalенко Н. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських письменників II половини XIX ст. –I половини XX ст.: навчальний посібник. Видання друге, доповнене і перероблене. Київ: Видавничий Дім “Слово”, 2009. 280 с.
2. Богданець-Білоskalенко Н.І. Дитяча література. Твори українських письменників II половини XX ст. – початку XXI ст. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.
3. Веселка : антологія української літератури для дітей: У 3т. Київ: Веселка, 1984-1985.
4. Грицай М., Бойко В., Дунаєвська Л. Українська народнопоетична творчість. Київ: Вища школа, 1983.
5. Єфремов С. Історія українського письменства. Київ: Femina, 1995. 688 с.
6. Жулинський М. Українська література: творці і твори: учням, абітурієнтам, студентам, учителям / М. Жулинський. Київ: 2011. 1152 с.
7. Зборовська Н. Код української літератури: проект психоісторії новітньої української літератури: монографія / Н. Зборовська. Київ: 2006. – 504 с.
8. Історія української літератури : у 12 т. Т. 4 : Тарас Шевченко / за заг. ред. В. Дончика. Київ : Наукова думка, 2016. 782 с
9. Качак Т. Зарубіжна дитяча література: навч.-метод. посіб. / Т. Качак, Л. Круль. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2009. 92 с.
10. Кіліченко Л. Українська дитяча література: навч. посібник. Київ: Вища школа, 1988. 264 с.
11. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підручник у 10 т. / Ю.Ковалів. Київ: Академія, 2013. Т.1. 512 с.
12. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підручник у 10 т. / Ю.Ковалів. Київ: Академія, 2013. Т.2. 624 с.
13. Колесса Ф. Українська усна словесність. Едмонтон: 1983.
14. Костюченко В. Літературними стежками. Нарис історії української літератури для дітей XX століття / Віктор Костюченко. Київ: „К.І.С.”, 2009. 344 с.
15. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість. Київ: 2005.
16. Література. Діти. Час: вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва: навч. книга. Тернопіль: Богдан, 2011. Вип. 1. 192 с.
17. Література. Діти. Час: вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва: навч. книга: Богдан, 2012. Вип. 2. 192 с.
18. Література. Діти. Час: вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва: навч. книга. Тернопіль: Богдан, 2012. Вип. 3. 108 с.
19. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. Т. 1. Київ: 2007. 608 с.
20. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. Т. 2. Київ: 2007. 624 с.
21. Літературознавчий словник-довідник (За ред. Р. Гром’яка, Ю. Коваліва, В. Теремка). Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.

22. Мишанич С. Система жанрів українського фольклору. Українознавство: посібник. Київ, 1994.
23. Овдійчук Л. Дитяча література. Модульний курс для студентів філологічних факультетів : навчальний посібник. Рівне: 2008. 304 с.
24. Павличко С. Теорія літератури. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 679 с.
25. Руснак І. Український фольклор. Київ: ВЦ «Академія», 2010.
26. Українська дитяча література. Хрестоматія. Київ: Вища школа, 2002. 519 с.
27. Українська дитяча література. Хрестоматія: навч. посібник для студентів пед. ін-тів: у 2 ч. (Упор. І. Луценко та ін.). Київ: Вища школа, 1992.
28. Філоненко С. Усна народна творчість: навч. пос. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 416 с.
29. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму). Київ: ВЦ «Академія», 2008.

Допоміжна

1. Агєєва В. Поетика зламу століть. Київ: Либідь, 1991.
2. Бойцун І. Жанрова специфіка пригодницького детективу „Таємниця козацького скарбу” Андрія Кокотюхи / І. Є. Бойцун // Детская литература в культурном пространстве современности: образы, проблемы, жанры : Материалы междунар. научн.-теорет. конф. Караганда: Центр гуманитарных исследований „Тезис”, 2011.
3. Борисенко В. Весільні звичаї та обряди на Україні. Київ, 1988.
4. Вавілова І. Дитяча література як засіб формування особистості дитини (друга половина хіх - початок хх ст.) [Текст] : дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Вавілова Ірина Володимирівна ; Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г.С.Сковороди. Харків: 2008. 242 арк.
5. Возняк І. Нема нічого кращого за дружбу!: вивчення повісті В.Нестайка „Тореадори з Васюківки” / І. Возняк // Дивослово: 2008. № 2. С. 26 – 37
6. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис: У 2 т. Т1. Київ: Оберіг, 1991.
7. Гарачковська О. Українська дитяча література 70–90-х років ХХ ст.: вісн. Київського славістичного ун-ту. 2005. № 25. С. 165 – 173.
8. Гнідан О., Дем’янівська О. Володимир Винниченко: Життя. Діяльність. Творчість: навчальний посібник для студентів-філологів. Київ: Четверта хвиля, 1996. 256 с.
9. Гуляк А., Кейда Ф. Художня модель героїчної минувшини у прозі А. Кашенка / Анатолій Гуляк, Федір Крейда // Дивослово. 2004. № 6. С. 62 – 68.
10. Гурбанська А. Віктор Близнець: Літературний портрет / Антоніна Гурбанська. Київ: Вища шк., 1998. 129 с.
11. Давидюк В. Первісна міфологія українського фольклору. Луцьк: Вежа, 1997.
12. Денисюк І. «Дворянське» гніздо Косачів: Львів, 2000.
13. Дивосвіт „Веселки” : антологія л-ри для дітей та юнацтва : в 3 т. / упор. та бібліогр. довідки Чайковського Б. та ін. Київ: Веселка, 2005
14. Дитячі ігри та речитативи (упор. Г. Довженок, К. Луганська). Київ: Наук. думка, 1991.

15. Дитячі ігри та розваги: популярний посібник для педагогів, дітей та батьків (упор. І. Січовик. Київ: Вид.центр «Просвіта», 2004. 424 с.
16. Дмитренко А. „Національний характер повісті Б. Антоненка-Давидовича „Слово матері” / А. Дмитренко // Наук. Вісник Запорізьк. держ. ун-ту. Серія : Філологічні науки. Запоріжжя: ЗДУ, 2010. № 1. С. 35 – 40.
17. Довженко Г. Український дитячий фольклор (Віршові жанри). Київ: Наук. думка, 1981.
18. Зайцев П. Життя Тараса Шевченка : монографія / післямова О.В. Мишанич. Київ : Обереги, 2004. 480 с.
19. Закувала зозуленька: антологія української народної поетичної творчості. Київ, 1998.
20. Ілванюк С. Адресат – майбутнє: Герой і концепція адресата української радянської прози для дітей (1917- 1941).Київ: Наук. думка, 1990.
21. Казки Василя Короліва-Старого у шкільному вивченні // Післядипломна педагогічна освіта: професійний розвиток учителів української мови і літератури : навч. посіб. для самост. роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації / О. Галич, Н. Таран, О. Горошкіна, Л. Порожня, О. Бровко, В. Дмитренко, Л. Попова, Т. Шестопалова, В. Студенікіна. Луганськ: 2008.
22. Качак Т. Зарубіжна дитяча література : навч.-метод. посіб. / Т. Качак, Л. Круль. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2009. 92 с.
23. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні: У 2х кн. 4т. Т. 1. Київ: Обереги, 1994.
24. Колесса Ф. Фольклористичні праці. Київ: Наукова думка, 1970.
25. Костомаров М. Слов'янська міфологія. Київ: Либідь, 1994.
26. Навроцька Н. Мала проза Євгена Гуцала. Поетика жанру [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.01 „Українська література” / Н. Навроцька. Київ: 2001. 20 с.
27. Народні пісні в записах Степана Руданського. Київ, 1972.
28. Народні пісні з голосу Дніпрової Чайки та в її записах. Київ, 1974.
29. Орес О. Мала проза великого майстра:(за оповіданнями В.Винниченка): Рідна школа. 2001. №4. С. 33-36.
30. Папуша О. Дитяча література як маргінес літературознавчої теорії: до проблеми конституювання об'єктів наукового дискурсу: Слово і час. 2004. №12. С. 20 – 26.
31. Поліщук Я. Література як геокультурний проект: Монографія. Київ: Академвидав, 2008. 304с.
32. Резніченко Н. А. Українська проза для дітей 60 – 80-х років ХХ століття (жанрово-стильові модифікації) [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.01 „Українська література” / Н. А. Резніченко. Київ: 2009. 20 с.
33. Рости на щастя України-мами: Галицька читаночка (О. Бабій, І. Блажкевич, Р. Завадович та ін.). (Упор. Мельничук Б., Проник Б.). Тернопіль: 1992.
34. Савчук Н. Казка для дітей чи дорослих? Ігрові завдання до вивчення твору Василя Симоненка „Цар Плаксій та Лоскотон” у 5-му класі / Н. Савчук // Укр. мова та л-ра: 2006. № 48. С. 5
35. Семиліточка: Укр. нар. казка у записах та публікаціях письменників ХІХ – поч. ХХ століття (Упор., передмова і примітка Л. Дунаєвської). Київ: Веселка, 1990.
36. Скуратівський В. Дідух: Свята українського народу. Київ: Освіта, 1995.

37. Славова М. Попелюшка літератури. Теоретичні аспекти літератури для дітей. Київ: видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2002.
38. Тарас Шевченко. Садок вишневий коло хати. Київ: Веселка, 1985.
39. Терпелюк С. Дитяча література. Навчально-методичне видання (робоча навчальна програма та методичні рекомендації з курсу): Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, 2012. 116 с.
40. Тиховська О. Українська народна чарівна казка: психоаналітичний аспект: монографія (переднє слово В. Івашківа). Ужгород: Гражда, 2011. 256 с.
41. ТищукТ. Українська літературна казка в контексті світової літератури / Тетяна Тищук // Волинь філологічна: текст і контекст. Українська і польська література для дітей та юнацтва : зб. наук. пр. / упоряд. Т. П. Левчук. Луцьк : РВВ „Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. Вип. 3
42. Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах: 2000. №2 (журнал присвячений творчості Лесі Українки).
43. Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах: 2000. №1 (журнал присвячений творчості В.Винниченка).
44. Українські січові стрільці у піснях: Тернопіль, 1991.
45. Франко І. Байка про байку. Зібр. Творів : У 50 т. Т. 20. Київ: Наук.думка, 1979.
46. Франко І. Дві школи в фольклористиці. Франко І. Твори: У 50 т. Т.29. Київ: Наукова думка, 1981.
47. Франко І. Студії над українськими народними піснями. Франко І. Твори: У 50 т. Т. 27. Київ: Наукова думка, 1986. С. 7 – 354.
48. Франко І. Як виникають народні пісні. Франко І. Твори: У 50 т. Т. 27. Київ: Наукова думка, 1980.
49. Чарівні казки. Київ: Веселка, 1992.
50. Черемський К. Повернення традиції: З історії нищення кобзарства. Харків, 1999.
51. Шевченко Т. Буквар південноруський 1861 року: для молодшого та середнього шк.віку (Упоряд. М.Ілляша; Вступ. Слово О. Гончара; Післямова В. Яцюка). Київ: Веселка, 1991. 63 с.
52. Шумило Н. Під знаком національної самобутності. Київ: Задруга, 2003. 354с.

Інтернет-ресурси

1. EXLIBRIS – українська електронна бібліотека: <http://ukrlib.com>.
2. Бібліотека українських підручників (pidruchniki.website) © 2010 - 2012 Українські підручники онлайн admin{at}pidruchniki.ws. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litmisto.org.ua/?p=3351>
3. Григорій Клочек «Художній світ як категоріальне» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.slovoichas.in.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=317&Itemid=34
4. Дитячі вірші українською та російською мовами, фольклорні і літературні дражнилки / Дитячий сайт від 7 років [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: [http://\(uti-puti.com.ua\)\(stix.php](http://(uti-puti.com.ua)(stix.php).
5. Енциклопедія української літератури: <http://www.proza.cjm.ua>.
6. Інститут літератури ім. Т.Шевченка: <http://www.ilnan.gov.ua/index.htm>.
7. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка: <http://www.philology.Kiev.ua>.

8. Інтернет-сайт «Українська казка» [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://kazka.in.ua/>.
9. Інтернет-сайт видавництва «Грані-Т»[Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://www.grani-t.com.ua>.
10. Інтернет-сайт видавництва «Навчальна книга – Богдан» [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://bohdan-books.com>.
11. Інтернет-сайт видавництва «Теза» [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://www.teza.in.ua>.
12. Інтернет-сайт дитячого журналу «Пізнайко» [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://posnayko.com.ua/>.
13. Інтернет-сайт дитячовидавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»[Електронний ресурс]. // Режим доступу: <http://www.ababahalamaha.com.ua>.
14. Інтернет-сайт Пригодницького журналу для дітей «Крилаті» [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://www.krylati.org>.
15. [Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія. У трьох книгах.](#) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc...9/01.pdf
16. Казки українських авторів (Іван Франко, Лариса Зіганшина, Леся Українка, Марко Вовчок, Микола Вінграновський, Олександр Олесь, Олеся Хромейчук, Остап Вишня та ін.) // Сайт для малят та їх батьків [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://maluk.in.ua>.
17. Книги для читання (Анонси цікавих дитячих книжок різноманітних видавництв) [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: [http://mama-tato.com.ua/article\(r-25.html](http://mama-tato.com.ua/article(r-25.html).
18. Мистецтво поетичне в дії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2012/08/02/193000.html>
19. Національна спілка письменників України: <http://www.nspu.org.ua>.
20. Сент-Бёв и жанр літературного портрета [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.info-library.com.ua/books-text-1150
21. Скандинавські казки: Казки Швеції, Фінляндії, Данії, Норвегії, Ісландії [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://s-skazka.org.ua/>.
22. Слово і час. [Електронний ресурс] . – Режим доступу http://www.slovoichas.in.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=105&Itemid=34&limit=1&limitstart=0
23. Тестові Інтернет-портали: www.ets.org; www.testportal.com.ua.
24. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>.
25. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>Бібліотека Ангелятка / Інтернет-сайт журналів «Ангелятко», «Ангеляткова наука» та «Розмальовки ангелятка» [Електронний ресурс]. – // Режим доступу: <http://www.angelyatko.com.ua/main.php>.
26. Українська компаративістика 1900-х - 1920-х років: теоретичні аспекти й дослідницька і практика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vuzlib.com/content/view/2295/117/>
27. Українська література: електронна бібліотека: <http://www.ukrlit.com.ua>.
28. Українська мова і література в школі науково-методичний журнал електронна версія: <http://www.ukr-in-school.edu-ua.net>
29. Український лінгвістичний портал: <http://www1.ulif.org.ua/ulif/>.

ЗАПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Проблема специфіки літератури для дітей та юнацтва (педагогічні, психологічні й соціально-вікові аспекти).
2. Напрями та школи вітчизняної фольклористики
3. Жанрове й змістове багатство фольклору, засвоєного дитячою літературою.
4. Малі розвивально-ігрові жанри фольклору
5. Календарно-обрядовий фольклор: трудові співанки, веснянки, колядки, щедрівки, купальські пісні та ігри.
6. Українські збирачі й дослідники фольклорних жанрів.
7. Художня своєрідність дум та історичних пісень.
8. Жанрові особливості та художня специфіка народних паремій.
9. Казка, її місце у дитячій літературі, жанрові ознаки
10. Родинна обрядовість як цілісна система драматично-словесного характеру.
11. Казка у дитячому читанні.
12. Біблія у дитячому читанні.
13. Книги для дітей періоду давньої літератури. Жанр букваря. Вітчизняні традиції букваря.
14. Походження обрядової поезії, її жанрова специфіка
15. Вірші й байки Г.Сковороди у дитячому читанні.
16. Дитяча література у період становлення нової української літератури.
17. Тема дитинства у творах Т.Шевченка.
18. Пейзажна лірика Шевченка у вихованні художньо-естетичного смаку дітей.
19. Погляди Т.Шевченка на освіту й виховання.
20. Художня шевченкіана та її місце у дитячому читанні
21. Зарубіжна література XIX ст. у дитячому читанні : Г.Бічер - Стоу "Хатина дядька Тома"; романи Ж.Верна "П'ятнадцятирічний капітан", "Діти капітана Гранта", "Таємничий острів"; М.Твен "Пригоди Тома Соєра", "Принц і жебрак"; Льюїс Керолл "Аліса в країні чудес".
22. Казки й повісті для дітей Марко Вовчок.
23. Марко Вовчок як перекладач дитячої літератури.
24. Педагогічна й громадська діяльність Л.Глібова.
25. Широка жанрова палітра письменника у призмі літератури для дітей.
26. Літературна загадка Глібова як жанровий феномен дитячої літератури.
27. Дитяча тематика у творах Ю.Федьковича.
28. Творчість І. Манжури для дітей.
29. Образна виразність дитячого світу в поезіях Я.Щоголева.
30. Інтерес до світу дитини у психологічній прозі Панаса Мирного.
31. Дитяча періодика. Значення журналу "Дзвінок" у розвитку дитячої літератури.
32. І.Франко - теоретик дитячої літератури.
33. Новаторство І.Франка у жанрі казки. Збірка "Коли ще звірі говорили".
34. Проза М.Коцюбинського для молодшого віку.
35. Проблема адресата оповідань М.Коцюбинського, глибокий психологізм, жанрова досконалість.
36. Літературно-громадська діяльність Олени Пчілки
37. Художньо-тематична багатогранність поетичного доробку Олени Пчілки.
38. "Дзвінковий" цикл поезій "В дитячому крузі" Лесі Українки.
39. Класична поетична спадщина Лесі Українки у дитячому читанні.
40. Теоретичні міркування Лесі Українки про дитячу літературу в епістолярній спадщині.

41. Психологізм оповідань Б.Грінченка на шкільну тему.
42. Драматичні новели з життя галицьких дітей Василя Стефаника, Марка Черемшини, Архипа Тесленка.
43. Лірика Олександра Олеся у дитячій літературі.
44. Проблемно-художнє наповнення оповідань про дітей Степана Васильченка.
45. Поезія М.Рильського та П.Тичини у дитячому читанні.
46. Тенденції "лакування" дійсності у творах О.Копиленка, Ю.Смолича, О.Донченка.
47. Твори для наймолодшого читача Н.Забіли.
48. Психологізм дитячих оповідань В.Винниченка "Кумедія з Костем", "Федько-халамидник").
49. Психологічна насиченість і жорстокість у розкритті підліткового характеру в творах В.Підмогильного "Ваня".
50. Внесок письменників Західної України у розвиток української дитячої літератури (Антін Лотоцький, Богдан Лепкий, Богдан - Ігор Антонич).
51. Дитяча література діаспори (Олег Ольжич, Наталена Королева).
52. Щорічник "Література. Діти. Час" і його роль у висвітленні літературознавчих і критичних проблем дитячої й юнацької літератури.
53. Поетичний струмінь оповідань Григора Тютюнника "Ласочка", "Лісова сторожка", "Однокрил" та ін.
54. Реалістична достовірність, проблемна самотність повістей про воєнне й післявоєнне дитинство "Климко", "Вогник далеко в степу".
55. Самотність казок Василя Симоненка.
56. Гумористично-пригодницькі повісті Всеволода Нестайки - золотий фонд української дитячої літератури. ("Тореадори з Васюківки", „П'ятірка з хвостиком" та ін.).
57. Світова література ХХ ст. у дитячому читанні(Антуан де Сент-Екзюпері "Маленький принц", Астрід Лінгрен " Пеппі Довгапончоха", "Малюк і Карлсон, який живе на даху", Джанні Родарі "Пригоди Чіпполіно", Едгар Берроуз "Тарзан").
58. Твори Б. Антоненка-Давидовича в дитячому читанні.
59. Здобутки сучасної української літератури для дітей і юнацтва
60. "Диво калинове" Дмитра Білоуса.Пізнавально-наукове й художньо-виховне значення народознавчого циклу Василя Скуратівського "Берегиня", "Посвіт". "Погостини".

**Зміни та доповнення
на 20__ / 20__**

Затверджено

протокол від «__» _____ 20__ засідання
кафедри _____

Завідувач кафедри _____ (_____)

**Зміни та доповнення
на 20__ / 20__**

Затверджено

протокол від «__» _____ 20__ засідання
кафедри _____

Завідувач кафедри _____ (_____)

**Зміни та доповнення
на 20__ / 20__**

Затверджено

протокол від «__» _____ 20__ засідання
кафедри _____

Завідувач кафедри _____ (_ тиждо

